

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXXIV

Kovas – March – 9, 1989

Nr.10

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Audra šaukšte

Europos parlamentarai Vilniuje

Vytautas Meškauskas

Vasario 14 d. DRAUGAS 1 ps. paskelbė Lietuvos Informacijos Centro pranešimą apie kelių Europos parlamento narių viešnagę Lietuvoje su tokia triukšminga antrašte: KĄ GINA EUROPOS PARLAMENTAS – LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ, AR VERGIJĄ SOVIETŲ IMPERIOJE?

Tokia antraštė sunkiai pateisinama ir neturi paramos pranešimo tekste. Į Lietuvą buvo atvykę tik 5 tos institucijos nariai, priklausę neoficialiai 'intergroup', besidominčiai Pabaltė. Kol kas Europos parlamentas tėra daugiau ar mažiau diskusijų klubas. Visos Vakarų Europos valstybės dar turi visišką suverenitetą užsienio reikaluose, nors kartais bando kalbėti vienu balsu. Jų jėgas sudaro 'bendroji rinkla' ar, kaip seniau sakytumėm, muitų unija, kuri lėtai, bet tikrai veda prie didesnės politinės vienybės, pradedant 1992 metais. Iš organizacijos, kuri ieško bendros kalbos tarp atskirų valstybių, sunku tikėtis paramos visiškai nepriklausomybei. Nebent ji slapta norėtų atplėšti iš Sovietų Sąjungos kai kurias jos respublikas tam, kad jas prijungus prie savęs. Tai nelabai įtikėtina, nes Vakarų Europos bendroji rinkla jau dabar turi savo tarpe tokių valstybių, kurios są-

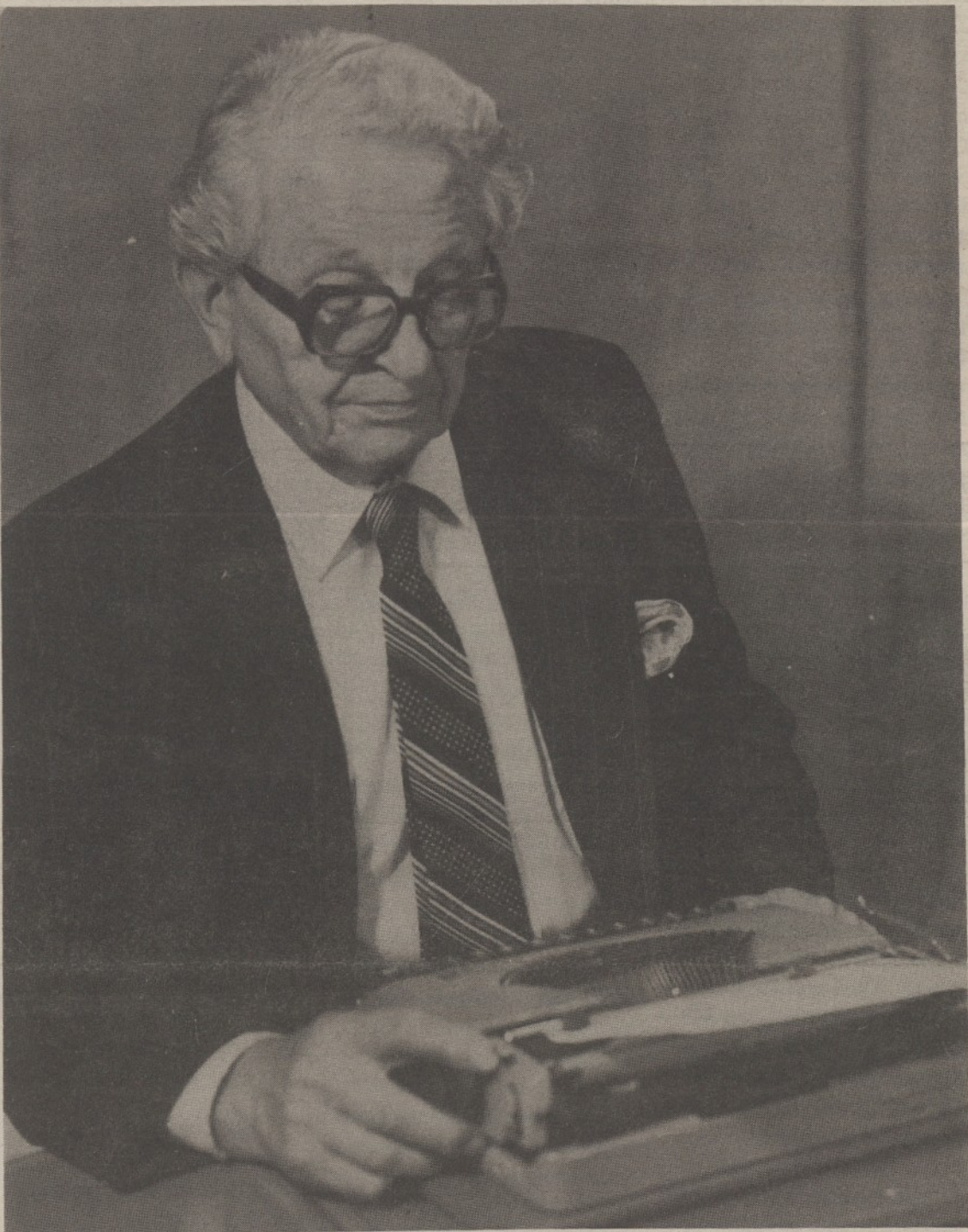
jungą apsunkina savo ligšioliniu ūkiniu atsilikimu, kaip pvz. Turkija. Be to, taip galvojant, pirmiausia reikėtų atsiminti Lenkiją, Vengriją ir kitus sovietų satelitus.

Žinia, tų parlamentarų atvykimas davė progos pademonstruoti savo laisvės troškimą ir ji buvo išnaudota, nors pasaulinėje spaudoje nerado atgarsio. Gal ir nebūtų reikalo apie tai plačiau kalbėti, jei šalia DRAUGO tuo pačiu metu nepsirodytų dar kitas tų demonstracijų įvertinimas su nemažiau aliarmuojančia antrašte. Tai GIMTOJO KRAŠTO redaktoriaus Algimanto Čekuolio pasisakymas, užvardintas: PROVKATORIAI VEIKIA. Čia rašoma:

"Tą patį pirmadienį Europos parlamentarų, vykstančių aplankyti vyskupo Steponavičiaus, kelią į kurią pastojų (Lietuvos Laisvės) Lygos smarkuolių būrys. Apstumdė deputatus, šaukė, ižeidinėjo juos, o vienam svečiui įspyrė į koją. Lygos žmonės šnibžda, kad jie nenorėję, kad tarp jų atsirado kažkokie trys nepažįstami vyrai, kurie ypač smarkavę. Gal ir tiesą šnibžda, o gal ir ne. Bet tai įvykių logika, nuosekli jų tėkmė. Šauksimės smurto – smurtininkų atsiras ...

... Mat kažkam to labai reikia. Reikia šiandien, nes rytoj gali būti vėlu."

(Nukelta į 3 psl.)

Sukaktuvininkas Bronys Raila.

Pr. Gasparonio nuotr.

Bronio Railos viršukalnė

Stasys Santvaras

Galimas daiktas, kad Broniui nepatiks mano rašinėlio antraštė. Sakys, kokia čia viršukalnė! Ir iš viso, ar žmogus gali kokią nors viršukalnę pasiekti?.. Jei taip atsitiktų, tegu jis man atleidžia, bet šiuo metu negana, kad jį matai bėgiojantį Rozalimo pušelėm apaugusiom ir smėlingom kalvom, negana, kad jį matai nepr. Lietuvos kultūrinio gyvenimo verdenėje nardantį ir savę jieskantį, negana regėti jį, sėdintį po palme savo rankom išklotoj terasoj Angelų mieste. Jeigu ne kokia atskirą ir ypatingą, tai savo gyvenimo viršūnę Bronys Raila tikrai pasiekė (jis gimė 1909 m. kovo 10 d. Plaučiškių km., Rozalimo vl., Panevėžio aps.). Kaip daugelio mūsų laiko žmonių, ir Bronio kelionė buvo labai sunki, dramatiška ir permaininga. Nūdien ypačiai svarbu tai, kad Br.

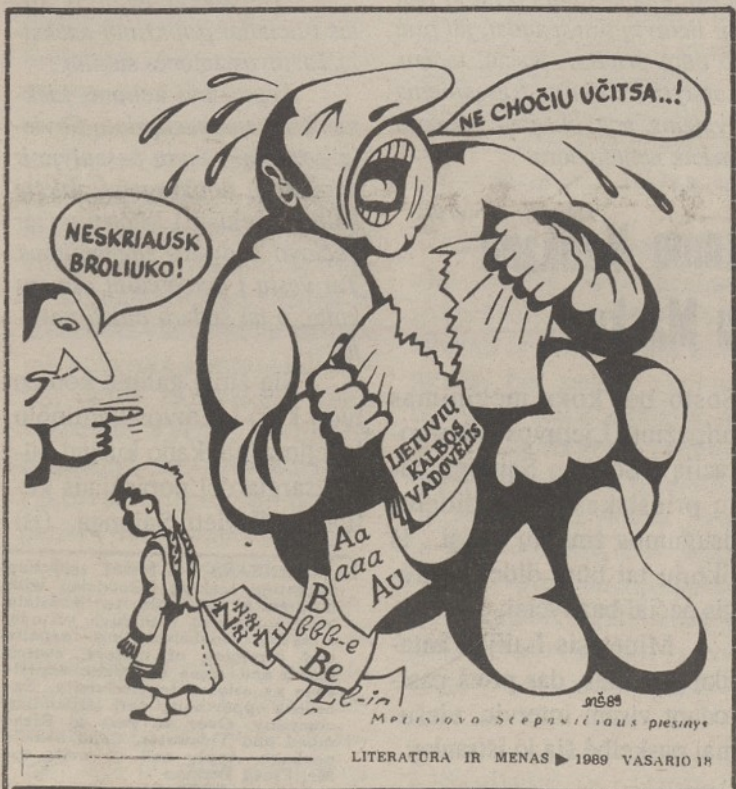
Raila toje kelionėje nesuklupo ir savyje nepasimetė, kad jis ilgus metus buvo gyva, reikšminga ir kūrybinga lietuvių kultūrinio, visuomeninio ir politinio gyvenimo asmenybė.

Nepriklausomos Lietuvos kultūrinio gyvenimo aikštėje Bronys Raila pasirodė labai anksti (1927 m.), tik baigęs Panevėžio gimnaziją ir pradėjęs studijas Lietuvos universitete, teturėdamas tik 18 metų amžiaus. Kaune jis gan greit sutapo su "Keturių vėjų" grupe, buvo jauniausia tų literatūros maištininkų būrio kolona. Kaip tolimoj pasivaidena, Bronys Raila iš prigimties atsinešė neramią ir kritišką dvasią, tiesos ir tobulumo jieskotojo, maištininko dvasią.

Kiek sušilęs ir apsipratęs po "Keturių vėjų" sparnais 1930 m. jis išleido eilė-

raščių rinkinį, kuris andai savo vardu – "Barbaras rėkia" – sudrebino ne vieno esteto sąmonę. Gal truputį primiršę, kad cariniai rusai mažiau sia 50 metų mus privertė atsilikti nuo Vakarų Europos kultūrinio gyvenimo naujovių, mūsų universiteto vyrai surengė "Keturių vėjų" teisimą, kaltino juos ne tik už 'barbariškumą', bet ir už tariamai amžinų literatūros formų ir lit. grožio idealų griovimą. Nūdien, net šimtui metų nepralėkusių dauguma grožinės literatūros žinovų pripažįsta, kad "Keturi vėjai" į lietuvių dailiojo žodžio kūrybos raidą atnešė gaivių ir stiprių vėjų, sukrėtė, paskatino rašytojus nesusiduriuoti ant laurų šakelės, ragino juos jieskoti ir nerimti. Jau tarta, kad to 'maišto' lauke galim rasti ir Bronio Railos kūrybinių pėdsakų.

(Nukelta į 7 psl.)

Lietuvoje rusai ir lenkai priešinasi, kad lietuvių kalba nebūtų pripažinta valstybine kalba. Tokią, daug pasakančią karikatūrą išidėjo "Literatūra ir Menas".

LTSR Vntat.
Respublikinė
Biblioteka

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Brzezinski pranašauja komunimo galą šiame šimtmetyje. - Jo paskutinės konvulsijos gali būti pavojingos.

Ką tik pasirodė Carterio Saugumo Patarėjo prof. Zbigniew Brzezinskio nauja knyga *"The Grand Failure: the Birth and Death of Communism in the Twentieth Century"* (278 psl. • Charles Scribner's Sons • \$19.95). Joje Brzezinskis samprotauja, kad svarbesnis už Gorbačiovo asmeninį likimą yra klausimas, ar komunizmas gali pasikeisti, ar jau yra pasmerktas mirčiai.

Jau knygos pavadinimas išduoda autoriaus nuomonę, tačiau šiandien Sovietija vis tiek dar yra supervalstybė. Supratęs, kad Sovietijai yra reikalinga perestroika, Gorbačiovas numatė, kad ji neįmanoma be politinių reformų. Glasnost jam buvo reikalinga tam, kad visuomenė suprastų reformų reikalingumą ir jas paremtų, taip sakant, iš apačios. Tam tačiau priešinas ir Rusijos istorija ir sovietinė realybė.

Masės ir toliau žiūri į reformas skeptiškai. Jom perestroika mažiau rūpi už šios savaitės atlyginimą. Žemės ūkyje, ką mes matome ir Lietuvoje, sunaikinus kaimiečių tradicijas, nerandama būdo padidinti našumą. Pramonės įmonių direktoriai vengia didesnės atsakomybės, jiems trūksta drąsos iniciatyvai.

Tam nieko nepadėjo ir istorijos 'striptease', t.y. procesas, kuriame palaipsniui numetami tikrovę slepantieji sluoksniai – Bražnevo laikotarpis buvo stagnacija ir korupcija, Chruščiovas neblogoi galvojo, bet jo idėjos buvo per ankstyvos. Prieš jį 25 metus valdė tikras nusikaltėlis Stalinas. Viso to pradžia buvo Marksizmas ir Leninizmas, kurie nesugebėjo numatyti nūdienės padėties ir pasaulio reikalavimų artinantis XIX šimtmėčiui.

Netikint į ūkinio atkūtimą ir politinės sistemos pluralizaciją, ko laukti ateityje?

Pirmoji galimybė būtų ilga ir niekur nevedanti krizė, kurią laiks nuo laiko pagyvinėtų socialiniai neramumai tarpe ūkiškai nepatenkintų rusų ir politiniai nepatenkintų ne rusų Sovietijos piliečių.

Antroji galimybė: vėl įsigalėtų stagnacija, valdžiai grįžus prie centrinės sistemos. Tai galėtų atidaryti vartus trečiai galimybei: kariuomenės ir KGB maištui, apeliuojant į rusų tautinius jausmus.

Ketvirtoji galimybė – šiuo metu dar sunkiai įtikima – būtų eventualus perėjimas

iš dabartinės krizės į kokią naują sistemą, t.y. atsisakymas nuo dabartinės sovietinės tvarkos.

Brzezinskio nuomone Sovietija greičiausiai dar ilgesniam laikui liks nuolatinėje krizėje, kas ją grąžintų į stagnacijos periodą. Jis paskatintų tautinių santykių įtempimą ir seperatizmo norus. To sukelti rusų tautiniai jausmai priešinsis. Seperatizmo sąjūdis nepatiks ir eiliniams rusams, jau nekalbant apie karius.

Mat, glasnost pažadino ne tik kitų tautų, bet ir pačių rusų nacionalizmą, kuris jau ribojasi su šovinizmu. Ne vyriausybės sukurtos sąjungos PAMIAT (atsiminimas) pasiekimas Rusijoje rodo, kad ten kilo nepasitenkinimas dėl atsisakymo nuo tradicinės Rusijos kultūros ir net tikybos. Dėl to kaltinami žydai ir masonai. Kaltinimai yra lydimi baimės dėl galimo imperijos iširimio (tenka pridurti, kad tai gana ryšku ir dabartinėje rinkimų kampanijoje).

Tokie sentimentai gali paskatinti kariuomenės-policijos perversmą, bet jis jau neišgelbėtų komunizmo, o tik pagreintų perėjimą į tautinę valstybę.

Nacionalizmas tačiau atgijo ne tik Sovietijos sienose. Visi sovietų satelitai jau dabar siekia glaudesnių ryšių su Vakarų Europa, dialogo su opzicija. (Iš Lenkijos pranešama apie 40% seimo atstovų rezervavimą iki šiol oficialiai draudžiamam SOLIDARUMUI.)

Sudemokratėjusi Rytų Europa vers tuo pačiu keliu eiti ir Sovietiją, kuri norėdama tam pasipriešinti turėtų sulaukyti reformas ir pas save pačią.

Nors nacionalizmo atgimimas jau pastebimas devyniose iš 15-kos sovietų respublikų, jis visai rimtą pavojų Sovietijai sudarys, kai prie jo prisidės Ukraina ir Baltarusija. (Tai paaiškina, kodėl Gorbačiovas neseniai lankėsi Ukrainoje, o Baltarusijoje su nacionalizmo reiškiniiais taip kovojama, kad Baltarusijos patriotai turėjo posėdžiauti ne Minske, bet Vilniuje.)

Kaip ten būtų, aiškina Brzezinskis, esame liudiniškai pabaigos ir agonijos doktrinos, kuri iššaukė kruviniausių ir daugiausiai materialinių nuostolių padariusį socialinį eksperimentą. Jo nepasiekimas reiškia, kad XX amžiuje dominavęs komunizmas jau negalės pergyventi šio šimtmėčio.

Ta pačia proga norisi paminėti ir kitą ką tik pasirodžiusią knygą *"THE COMING SOVIET CRASH: Gorbachev's Desperate Pursuit of Credit in Western Financial Markets"* (246 psl. • The Free Press • Macmillan • \$22.50). Jos autorė, Judy Shelton iš Hooverio Instituto svarsto Sovietijos problemą iš finansinio taško. Ji analizuoja paskelbtus sovietų biudžetus nuo 1970 m. ir išveda, kad Sovietija 1985 m. turėjo 180 milijonų dolerių deficitą, kuris siekė 30% jos visų pajamų. Dėl to per daug laisvų pinigų ieško per mažai prekių. Gorbačiovas padėtų pataisyti galėtų padidindamas darbo našumą, kuris duotų daugiau gėrybių, kurias galima būtų nusipirkti. Arba jis situaciją galėtų pagerinti skolidamasis užsienyje ir ten pirksdamas trūkstantį prekių. Jei Brzezinskis numato komunizmo galą, Shelton būkštuoja, kad užsienių investicijas į pramonę Sovietijoje Gorbačiovas gali panaudoti ginklavimuisi ir Vakarų šantažavimui. Tai, žinoma, jau prieštarauja jos knygos viršelio teigimui, kad sovietų laukia 'krachas'.

...

Helping the Lithuanians

– tokia antraštė WASHINGTON POST vasario 21 d. paskelbė vedamąjį. Praėjus 50 metų po jos pagrobimo ir pradėtos sovietizacijos, Lietuva atgavusi savo tautinius jausmus ir drąsą juos pareikšti.

"Autonomija, apsisprendimas, suverenumas, nepriklausomybė – tos idėjos yra politinis dinamitas. Gorbačiovas, be abejonės, turi dėl to pasiteisinti savo kolegom. Ankstyvesni Kremliaus valdovai valdė nesigilindami į tuos klausimus. Kraštas, kuris buvo valdomas nesiskaitant su tautinėmis ir asmens teisėmis, negali išvengti

Lietuva kertinis akmuo Vatikano derybose su Maskva

Reuterio spaudos agentūra kovo 3 dieną pranešė šią žinią:

Lietuvos kardinolas Vincentas Sladkevičius pareiškė, kad jeigu Vatikanas pripažintų Sovietų Sąjungos suverenumą virš Baltijos respublikos Lietuvos, toks aktas gali išprovokuoti dviejų su puse milijono lietuvių katalikų sukilimą.

Italijos katalikų mėnesiniam žurnalui suteiktame interviu, kardinolas Sladkevičius pasakė, kad Šventojo

■ Iš kitos pusės

Bronys Raila sukėlė man norą jam paprieštarauti, už ką esu dėkingas. Aptardamas Aleksandro Štromo straipsnį N. Viltiję, Raila pažadino seną klausimą: kas pavojingiau Lietuvai – bolševizmas ar pati Rusija? Didėniu priešu jis pasirenka Rusiją. Girdi:

"... didelės Rusijos artumas dar ilgai grės Pabaltijui neišgesusio maskolio imperializmo kėslais ir pavojais. Per daug būtų naivu to nematyti ar nesuvokti.."

"... tai juk rodo dabartinės vyraujančios rusų nacionalistų ir komunistų, iš tikro kolonistų nuotaukos Lietuvoje, jų egoizmas, pasipūtimas, arogancija, privilegijų reikalavimas."

Teisingai, bet paskutiniųjų įvykių prisiminimas tą vaizdą drumsčia. Visų pirma, ar ne taip elgėsi visų tautų kolonistai savo kolonijose? Nei jų arogancija nei privilegijos tačiau kolonijų neišgelbėjo. Ir ką gi? Šiandien Vakarų europiečiai gyvena turtingiau negu turėdami savo kolonijas. Raila, atrodo, abejoja, ar rusai tai žino. Jis cituoja ATGIMIMO redaktorių Romualdą Ozolą, taip dar lapkričio mėn. rašiusį:

"... Rusija dar nesubrendusi pripažinti kokią nors tautą suvereną. Ji tebegyvena senojo centralizmo, kolonialistinio centralizmo dvasia ir nuotaukom."

Jis turėtų žinoti, ką rašo, bet iš kitos pusės ar ta dvasia nepatyrė smūgio sovietams traukiantis iš Afganistano? Tiesa, ne iš gero noro, bet apskaičiavę, kad to karo laimėti neapsimoka. Ir Europos kolonistai pasitraukė ne humanistiniais sumetimais, bet sukilimų, teroro paskatinti.

Kaip ten būtų, šiandien **nebeapsimoka** turėti kolonijas, vergiją ar net baudžiavą. Laisva prekyba gali daugiau laimėti.

Grįžtant prie sovietinio kolonializmo reikia atsiminti, kad jo forma kitokia. Kaip Stalinas aiškino Urbšui, kompartijos uždavinys yra išlaikyti pavergtą tautą nuo nepriklausomybės, išstojimo iš federacijos noro. Bet ką tik pergyvenom stebuklą. Kad atgautų ar teisingiau – pirmą kartą įgytų populiarumą, Lietuvos kompartija Maskvos įsakymu ar bent pritarimu nori vadovauti savo krašto tautiniam atgimimui!

Iki šiol Stalino jai pavestą uždavinį ji vykdė kariuomenės ir vietos liokajų pagalba, bet jei ji keičiasi į vieną iš **lietuvių** partijų, ji tuo pačiu nustoja intereso būti paklusni Maskvos tarnaitė. Anksčiau ar vėliau rusai turėtų apsižiūrėti, kaip prieš pusę šimtmečio europiečiai, kad kolonijos sudaro tik našą. Juo labiau, kad visa tai, ko epropečiai ieškojo savo kolonijose, jie turi savo pačių turtingoje teritorijoje. Panaikink šiandien kompartiją ir neliks to cemento, kuris laiko visos Sovietijos imperijos pastatą. (vm)

skausmo pagaliau susidūręs su tikrove."

"Dar svarbesnis faktas yra tai, kad sovietinis komunizmas irsta, užleisdamas savo vietą kitai tvarkai. Šitoje situacijoje niekas negali 'padėti' Gorbačioviui. Juk neįmanoma prileisti, kad kas nors pritartų naujai lietuvių spaudai, jei prie to būtų prieita. Kartu, tačiau, kurstyti lietuvių drąsesniems žygiams, negalint jiems niekuo padėti, nebūtų dora."

aneksuota, yra lemiamos reikšmės Vatikano deryboms su Maskva dėl popiežiaus Jono Pauliaus II-jo planuojamo vizito į Sov. Sąjungą ir, žinoma, į Lietuvą...

Toliau kardinolas pridūrė:

Tuo atveju, jeigu Šv. Sostas oficialiai pripažintų aneksiją, Lietuvos žmonės sukiltų.

Popiežiaus kelionė, kiekvienu atveju, sustiprintų Sovietų poziciją Vakarų pasaulyje ir sumokėtų nepaprastai aukštą kainą, išskeldama Michailo Gorbačiovo vadystės sugebėjimus. Tai vestų į personalinį asmens kultą, o tai sudaro didelį pavojų.

Šią žinią galime komentuoti kaip Lietuvos kardinolo išėjimą Vatikano kurijai būti atsargia dėl popiežiaus kelionės į Sovietų Sąjungą. (js)

ELECTRICIANS — Metal recycling operation seeking Electrician with mechanical aptitude to maintain yard equipment with high voltage, a/c/d/c troubleshooting, repairs and servicing of motors, switch gears, and some hydraulic experience as related to electricity. Excellent opportunity with expanding company. Over 40 years in Richmond and Tidewater. Good benefit package. Apply call or write to: Mr. Freed Berman
PECK CO.
3220 Deepwater Terminal Rd.
Richmond, VA 23254
804-232-5601 (8-17)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-63446116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPEREDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by
American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription
per year \$25.00 • Single copy 60 cents.Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiuro numerio
kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąži-
nami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Tai dar nėra suverenitetas

Lietuvos gen. konsulo New Yorke Aniceto Simužio žodis į Lietuvą Laisvosios Europos radijo bangomis 1989 m. vasario 16 d.

1918-jų metų vasario 16 d. lietuvių tautos vadai paskelbė Vilniuje nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą. Lietuvos valstybės egzistencija de facto ir de jure buvo įteisinta tarp-tautinėmis sutartimis nepriklausomų pasaulio valstybių šeimoje.

Tačiau neilgai džiaugėmės atgauta nepriklausomybe. Prieš 48-ris metus lyg po baisaus žemės drebjimo mūsų tauta buvo užgriauta prarajoj, kurią užviešpatavo visiška tamsuma. Šimtmečius kurtos kultūrinės vertybės buvo pasmerktos sunaikinimui be pėdsakų. Po griuvėsiais dingo sąžinės laisvė ir bet kurios žmogaus teisės. Lietuva buvo viena iš pirmųjų valstybių to meto Sovietijos valdovų planuose pasmerkta palaidojimui. Anot Chruščiovo per pasaulį nuaidėjusio Washingtone padaryto pareiškimo — mes jus palaidosime — vėliau turėjo būti palaidotas ir visas demokratinis pasaulis. Pagaliau po septyniasdešimt dviejų metų sovietinės santvarkos Kremliaus valdovai įsitikino, kad vietoje kitų laidojimo pačiai Sovietijai grėsia pasilaidojimas.

Tokios padėties akivaizdoje pereitais metais įvyksta stebuklas — tamsiausiam laidojamam Lietuvos kampelyje pasirodo švieselė, po valandėlės ir antra ir trečia iki visa šėtono paūksmė nušvinta šimtais žiburėlių, kurie apšviesia kelią Lietuvos Vyčiui, Gedimino Stulpams ir tūkstančiams Lietuvos trispalvių. Beveik penkis dešimtmečius kankinami, terorizuojami ir gądinami Lietuvos sūnūs pasijunta atgavę drąsą. Iš tūkstančių krūtinų griausmingai aidi — Lietuva Tėvynė mūsų Tu didvyrių žemė..., o per skruostus abiejose geležinės uždangos pusėse nevienam nurieda

džiaugsmo ašara. Ar tai tikrovė, ar tik iliuzija? — klausia vienas kito.

Tikrovė yra Vasario 16-sios Aktu prieš 71-rius metus išreikštos tautos valios s p o n taniško atnaujinimo demonstracija. Šimtus tūkstančių dalyvių sutraukusios demonstracijos nedviprasmiškai primena okupantui ir pasauliui, kad lietuvių tauta tebesiekia laisvės ir nepriklausomybės kokia ji buvo prieš Stalino suplanuotą ir įvykdytą okupaciją.

Iliuzijai priklauso įsivaizdavimas, kad dalies žmogaus teisių grąžinimas yra lygus suvereniteto grąžinimui. Toleravimas eisenų su savo tautos ženklais ir vėliavomis giedant tautos himną nereiškia laisvės ir nepriklausomybės grąžinimo. Drakoniškas draudimas pažinti savo tautos praeitį ir didžiutis jos palikimu, uždarymas visų senai veikiančių organizacijų bei religinių bendruomenių, draudimas protestuoti prieš genocidą visiškai nesuprantamas civilizuotam pasauliui net ir okupacijos sąlygomis. Tie drakoniški draudimai niekada neturėjo būti padaryti. Jų atšaukimas tai tik pirmas žingsnis civilizuoto pasaulio santvarkos kryptimi.

Džiaugiamės, kad bent dalis žmogaus teisių grąžinta broliams pavergtoje tėvynėje ir kartu liūdime, kad pilnos nepriklausomybės grąžinimas dar tebėra tolimam horizonte.

Laisvojo pasaulio lietuviai norėtų savo broliams pavergtoje tėvynėje padėti išbristi iš ekonominės klampynės, bet negali rizikuoti tą daryti kol stalinizmo dusinanti santvarka, įstūmusi šalį į ekonominę ir kultūrinę stagnaciją nebus išrauta su šaknimis. Per anksti neapgalvotai nuskubėjusieji su pagalba gali nudegti pirštus paremdami pavergėją vietoje pavergtųjų

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Daug šaunių žodžių

Rūta Kleva Vidžiunienė

Kur mus visus veda šio krašto nepalaužiamas, absoliutus ir nekaltas tikėjimas, kad blogio imperijos niekad nebuvo, kad buvo tik nesuprastas, kvailutis brolis, palaužtas blogų ir laiku neatpažintų vadų sauvališkumų, ir kurie gal net dabar dar nepakankamai supranta ir vertina amerikietiškos galvosenos ir laikysenos dorumą ir širdies tyrumą?

Tik pažvelkime kiek į praeitį, kur Amerikos nekaltybė buvo parodyta visam pasauliui. Kai iranietčiai Carterio laikais užėmė JAV ambasadą, pirmiausiai buvo visi kviečiami eiti į gatves ir giedoti dvasiniai stiprinančias giesmes. Atrodė, kad sekantį kartą turėjom būti gudresni, bet — ir vėl išlindo yla iš maišo Iranui ginklų pardavimo epizode, ir vis dar nesibai giančiame bylinėjimase kas, kur ir kodėl buvo davęs įsakymą pulkininko North byloje, lyg tai, o ne valdžios navedimas būtų pagrindinis nusi kaltimas.

Vietoj pasimokinus iš praeities klaidų, Amerika vis dar nori būti aukštai vertinama ne už savo politiką, o už

savo dorybines savybes. Vis keliama ir keliama klausimai ar koks nors veiksmas nebuvo prieš įstatymus, visai užmirštant daromą žalą, ir jau neužslepiamą juoką kitų valstybių vadų tarpe. Tautos vadas, jei jis nori būti gerbiamas pasaulyje, negali elgtis kaip išpažinčių klausantis kunigėlis.

Istorija turi paprotį kartotis. Sekėme broliškumo Izraeliui poziciją, o dabar vėl prisimenamas vokiečių-rusų karo sąjungininkas. Griuvo "blogio knygos patriotai turėję nuolat kartojamą rūpesčiu tapo japonų veržlumas prekyboje, visai ignoruojant faktą, kad žmonės perka tai, kas geriau ir pigiau pagaminta. Politikoje niekad nepasakoma teisybė.

Su ašaromis akyse žvelgiame į vėliavas tėviškėje, atstatytą Laisvės statulą, grąžintas bažnyčias, skiriame pinigus iš savo sunkiai uždirbtų pensijų tautos atstatymui. Neabejoju ten esančių drąsa, šviesiu tikėjimu ir veikla, rizikuojant savo gyvybėmis, jei padėtis apsisvertų aukštyn kojomis. Buriasi ir grupuojasi patogiai įsitaisę riebus partietiniai Gorbačiovo užnugaryje, todėl jei ir bandytume tikėti esančiomis reformomis, reikalai gali pasikeisti per dieną.

Nepamirškime to fakto, kad Amerika irgi yra pasirašiusi Helsinkio aktą, kuriame yra sutinkama su esančiomis valstybių Sovietijoje sienomis. Doras amerikietis vis dar negali suprasti, kodėl nereikėtų mums likti Sovietų sąjungoje — juk ir Jungtinės Valstybės apėmė visokių kalbų ir rasių žmones! Juk to paties tenori ir rusiškasis brolis. Kodėl negalioja tokiu atveju taip garbinamos 'human rights', už kurias kovojame Afrikoje ir Azijoje?

Žinau, tai skamba labai pesimistiškai, gi tikrumoje džiaugiuosi kiekviena išsikovota laisve ... išskyrus tą tikrąją, kurios trokštame. Viltis tebėra nesutriuškinta, ją kartais tik kiek apkartina skaitant apie ten, namie, tuos įtikėjusius, kaip Kapsukas, į tautų broliškumą.

Nepamirškime ir to, kaip čia buvo užniaužtos pietiečių pastangos atsiskirti, ir to, ką sako jų himno žodžiai: "indivisible"! — nemirktelėjant peržvelgiant jėgas, išplaukiančias iš valios ir nusi statymo į tiek mūsų tautiečių darytų sprendimų istoriją; supratimą būtinybės atmesti grynai idilinius praeities atvaizdavimus, bet pasilaikyti savo tautinį įsisąmoninimą istorijos tekmėje, mus visad tampant pažeistais, nusvetimintais ir dėl tautiškumo, ir

dėl religijos. Didiesiems visad nerūpėjo mažieji, jei jie nebuvo jiems svarbūs arba strateginiuose, arba jų aukštą dorovingumą iškeliančiuose atvejuose.

Todėl šiuo momentu nesu labai optimistiška, girdėdama tokius didžiųjų žodžius mūsų tautinių švenčių proga, bet net nepažyminčius mūsų kraštą žemėlapiuose, arba net nepaminint mūsų rūpesčių didžiųjų politikierių suėjimuose.

ŠV. KAZIMIERAS GRĮŽO Į KATEDRĄ

Kovo 4 dieną Tautos karalaitis šv. Kazimieras grįžo į Vilniaus arkikatedrą.

Atsisveikinimo pamaldas Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje aukoją Vilniaus arkivyskupijos apaštališkasis administratorius vysk. Julijonas Steponavičius. Tikintieji netilpo net Šv. Petro ir Povilo bažnyčios šventoriuje. Šv. Kazimiero palaikai šioje šventovėje buvo saugomi nuo 1952 metų, kai jie paslapčia iš Vilniaus katedros vysk. Mečislovo Reinio buvo išvežti į Antakalnį.

Šventojo tremtinio si-dabrinį karstą ant pečių iš Šv. Petro ir Povilo bažnyčios išnešė Kauno seminarijos klerikai. Paskui, nuo Antakalnio iki Vilniaus Katedros, išsitiesė procesija. Žmonės nešė Lietuvos trispalves ir bažnytines vėliavas, gėles ir vainikus. Kelionėje į arkikatedrą skambėjo giesmės.

Lietuvos didžiadvasis karalaitis sugrįžo į savo koplyčią, kurią jam pastatė jo karališkosios giminės nariai. Jis gimė 1458 metais iš Gedi minaičių-Jogailaičių dinastijos, mirė 1484 m. kovo 4 d., būdamas 26-rių metų.

Kardinolas Vincentas Sladkevičius arkikatedroje aukoją mišias ir pasakė pamokslą. Aptaręs šventojo pamaldumą, asketišką gyvenimą, kardinolas toliau pakiliu balsu kalbėjo:

Kovo 4-ji — šv. Kazimiero diena! Tai diena, kai Lietuvos laukuose pasigirsta pirmoji vyturėlio giesmė, pranešdama gamtos atgimimą. Vyturėlis, mažas paukštelis, pilkas kaip grumstelis, neturįs puikių pavo plunksnų, bet kai jis užgieda savo giesmelę — jo klausosi dangus. Tai ir Lietuva turi būti tokia kaip tas vyturėlis — kilti į padangę, kilti aukštyn...

Lietuvos žmonės labai maldingai ir pakiliai išgyveno tremtinio šventojo sugrįžimą į savo amžinuosius namus.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
D I R V O S
PRENUMERATĄ

Lietuvos gen. konsulas kalba tautininkų susirinkime R. Sakienės rezidencijoje.

Pr. Dovydaičio nuotr.

Iš Los Angeles tautininkų veiklos

Tautinės Sąjungos Los Angeles Skyriaus narių susirinkimas įvyko š.m. vasario 12 d., pirmininkės Rūtos Sakienės vaišingoje sodyboje. Ir tai naujas, įdomus reiškinys mūsų organizaciniame gyvenime, nes narių susirinkimas-pobūvis privačiose rezidencijose įgauna naują formą artimesniam savitarpio bendravimui. Viešųjų salių šaltos sienos, gal būt, sakyčiau, daugiau tinka metiniam susirinkimui, kada turime ilgą darbotvarkę, diskusijas ir naujų valdybų rinkimus.

Šis susirinkimas valdybos kvietime skambėjo kitose formoje: Rodysime filmus iš vykusių demonstracijų Pabaltijoje ir gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas padarys įdomų pranešimą. O po klausimų konsului – pabendrausime. Trumpai ir drūtai. Neturime kitų problemų ir nevarginsime beprasmiškomis diskusijomis.

Hollywoodo filmų montažo specialistas Povilas Jasiukonis jau iš ankščiau yra pažįstamas losangeliečiams. Jo montažai yra gerai techniškai apipavidalinti ir su moderniškąs technikas pagal-

ba įgauna natūralių spalvų ir garsų vaizdus. Prieš keletą metų jo montuotas filmas apie prez. A. Smetonos gyvenimą buvo rodytas losangeliečiams per jo 45 metų mirties minėjimą. Šis filmas turėjo gerą pasisekimą ir kitose kolonijose.

Šios dienos filmų montažas buvo iš pėmai įvykusių demonstracijų Pabaltijoje. Susirinkimo dalyviai jautriai reagavo į šį filmą ir ne vienam išspaudė ašaras. Didelis filmo ekranas ir gerai perduodami garsai nejučiom nukėlė žiūrovus į tėvynę ir įjungė juos į dalyvių eiles, kur tūkstantinės minios Vilniuje, Kaune ir kituose miestuose spontaniškai dalyvavo demonstracijose.

Kitas įdomus reiškinys, kad dalyviai daugumoje buvo jaunimas, kurie nepabūgo nešti plakatus tų lietuvių, kurie yra nepalankūs vykstantiems įvykiams. Jaunimas su tartinai ir stipriai jiems šaukė: *gėda, gėda, gėda...* O spontaniškai jausmingas **LIETUVAI, LIETUVAI, LIETUVAI...** buvo nepertraukiamai kartojamas per visą demonstracijų eigą.

Šis montažas parodė kas vyksta Estijoje ir Latvijoje. Nesupratome jų kalbos žodžių, bet iš jų jausmingų judesių jautėme, kad ir jie mažiau už mus pergyvena ten vykstančius įvykius.

Sekęs gen. konsulo Vytauto Čekanausko išsamus kiek leido galimybės ir diplomatinė etika, pranešimas apie Washingtono įvykusių Lietuvos diplomatų pasitarimą buvo išklaustas su dideliu susidomėjimu. Sekusiuose poklausimuose dalyvavo inž. Antanas Mažeika, Karolis Milkovaitis, Feliksas Masaitis, Marcelė Vaičienė ir kiti.

Vytautas Šeštokas trumpai painformavo apie Dirvos korespondentus ir ateinančiais metais įvykstantį Dirvos 75-rių metų jubiliejų.

Toliau sekė vaisės ir pašnekesiai dienos temomis. Jaukiai ir prasmingai praleidę malonią sekmadienio popietę, dalyviai nenoromis skirstėsi namo.

Vytautas Šeštokas

LPN'S

FOR NIGHT SHIFT

11-7

EXCELLENT SALARY, SHIFT DIFFERENTIAL, PLEASANT WORKING CONDITIONS.

CALL OR SEND RESUME TO:
LORRAINE CALLAHAN

201-736-2000

GROTTA REHAB
CENTER

20 Summit St.

West Orange, N. J. 07052

Equal Opportunity Employer (8-11)

RN'S

FULL TIME DAYS

7-3

WORK EVERY OTHER WEEKEND. REHAB EXPERIENCE A PLUS EXCELLENT SALARY, AND PLEASANT WORKING CONDITIONS.

CALL OR SEND RESUME TO:
LORRAINE CALLAHAN

201-736-2000

GROTTA REHAB
CENTER

20 Summit St.

West Orange, N. J. 07052

Equal Opportunity Employer (8-11)

\$60.00 PER HUNDRED remailing letters from home! Details, send self-addressed, stamped envelope. Associates, Box 309-T, Colonia, N. J. 07067.

(3-10)

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

GEGUŽĖ

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 9 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 1 Helsinkyje.

Kelloné Nr. 511 gegužės 11-24 \$2,109 iš Bostono ir Niujorko
\$2,292 iš Čikagos

LIETUVA IR RUSIJA — 13 dienų: 7 d. Lietuvoje, 4 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade.

Kelloné Nr. 515 gegužės 15-27 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
\$2,342 iš Čikagos

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.

Kelloné Nr. 525 gegužės 25-birželio 8 \$2,299 iš Bostono ir Niujorko
\$2,482 iš Čikagos

BIRŽELIS

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 20 dienų: 15 d. Lietuvoje, 14 naktų Vilniuje, 2 Kaune, 1 Maskvoje, 1 Zūriche.

Kelloné Nr. 608 birželio 8-27 \$2,599 iš Bostono ir Niujorko
\$2,782 iš Čikagos

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.

Kelloné Nr. 615 birželio 15-29 \$2,399 iš Bostono ir Niujorko
\$2,582 iš Čikagos

BALTIJOS VALSTYBĖS, RUSIJA IR SUOMIJA — 17 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Taline, 2 Rygoje, 2 Leningrade, 1 Helsinkyje.

Kelloné Nr. 622 birželio 22-liepos 8 \$2,699 iš Bostono ir Niujorko
\$2,882 iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA, ŠVEDIJA IR SUOMIJA — 18 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Stokholme, 1 Helsinkyje. Kelionė laivu Baltijos jūra naktį iš Stokholmo į Helsinkį.

Kelloné Nr. 627 birželio 27-liepos 13 \$2,949 iš Bostono ir Niujorko
\$3,132 iš Čikagos

LIEPA

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Zūriche.

Kelloné Nr. 713 liepos 13-27 \$2,269 iš Bostono ir Niujorko
\$2,452 iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.

Kelloné Nr. 717 liepos 17-31 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko
\$2,642 iš Čikagos

RUGPJŪTIS

LIETUVA, ESTIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 9 d. Lietuvoje, 7 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 1 Taline (laivu iš Helsinkio) 2 Helsinkyje.

Kelloné Nr. 802 rugpjūčio 2-16 \$2,389 iš Bostono ir Niujorko
\$2,572 iš Čikagos

LIETUVA, AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.

Kelloné Nr. 810 rugpjūčio 10-24 \$2,399 iš Bostono ir Niujorko
\$2,582 iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.

Kelloné Nr. 814 rugpjūčio 14-28 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko
\$2,642 iš Čikagos

RUGSĖJIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.

Kelloné Nr. 914 rugsėjo 14-27 \$2,209 iš Bostono ir Niujorko
\$2,392 iš Čikagos

LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje.

Kelloné Nr. 944 rugsėjo 14-23 \$1,799 iš Bostono ir Niujorko
\$1,982 iš Čikagos

SPALIS

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.

Kelloné Nr. 105 spalio 5-19 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
\$2,342 iš Čikagos

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.

Kelloné Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,699 iš Bostono ir Niujorko
\$1,882 iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR SUOMIJA — Naujų Metų kėlionė, 21 diena: 15 d. Lietuvoje.

Kelloné Nr. 129 gruodžio 29-sausio 18 \$1,949 iš Bostono ir Niujorko

Kelloné Nr. 129: 16 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje.

Gruodžio 29-sausio 18 \$1,949 iš Bostono ir Niujorko
\$2,132 iš Čikagos

BALTIC TOURS & ORBIS

PARODO VISĄ LIETUVOS IR LENKIJOS GROŽĮ

16 d. kėlionė: 6 d. Lietuvoje

7 naktys Vilniuje, 4 Varšuvoje, 2 Krokuvoje, 1 Zūriche.

Kelloné Nr. 519 gegužės 19-birželio 3 \$2,059 iš Bostono ir Niujorko
\$2,242 iš ČikagosKelloné Nr. 616 birželio 16-liepos 1 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
\$2,342 iš ČikagosKelloné Nr. 714 liepos 14-29 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
\$2,342 iš ČikagosKelloné Nr. 811 rugpjūčio 25-rugsėjo 9 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
\$2,342 iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernaktiniais kiekvienai grupei

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimesiems dokumentus viešnagai pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradėdame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4

Newtown, MA 02164

Tel.: (617) 965-8080

Dalis susirinkimo dalyvių.

Pr. Dovydaičio nuotr.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Su viltimi besidairant (7)

Bronys Raila

Kas toliau -- ir kas arti?

Taigi Smetona atgims-ta. Vėlokai, nelauktai, labai keistai, lyg kokia likimo ironija, beveik kone humoristiškai.

Tikroje Lietuvoje, sovietinėje Lietuvoje, ir štai truputį užsienyje, kur vienintelis tautininkų žurnalas vos vos nepamiršo jį paanalizuoti, palukštenti jo laikus, vargus ir nuopelnus. Ir dargi vienoje verandoje su kitais dviem prezidentais, su kuriais velionis ne kažin kaip mylėjosi, — su liaudininku K. Griniumi ir krikščionių demokratų srovės A. Stulginskiu. Apie šį pastarąjį gerą apybraižą patiekė mano brangus panevėžietis kolega J. B. Laučka, tik M. Mackevičius apie Grinių gal kiek per skalsiai pasitaupe...

Ir visa tai tautininkų žurnale! Pirmą kartą taip, man rodos. Argi tai ne žingsnis į 'tau-tos vienybę', kurios Smetona tiek metų siekė, vis nieko nepasiekdamas?

Smetoniški nuopelnai

Grįžkim dar truputiuką prie Algirdo J. Greimo essay apie mūsų ilgiausiai prezidentavusį. Greimas, aišku, čia nesunkiai suranda ir iškelti tris Smetonos laikotarpio bei jo asmeniškų bruožus ir nuopelnus.

1. Atstačius, tiksliau sakant — sukūrus nepriklausomą valstybę, buvo ryžtingai atlikta sėkminga 'ekonominė revoliucija' — stačiai kone šimto metų šuoliu pirmyn.

2. Tuo pat laikotarpiu vyko staigus ir ryškus 'kultūrinis lūžis' — Lietuvos 'suvakarejimas'. Ir tai ne platesnis Vakarų kalbų išmokimas (po

anksčiau dominavusių rusų ir lenkų kalbų), bet svarbiausia — individo vaidmens teigimo, asmens veiklumo, savosios iniciatyvos atsiskleidimas, priartėjimas prie kitų Vakarų kultūros sampratų.

3. Pačių lietuvių ir visos Lietuvos *sulietuvinimas*, savo tautinio kelio suradimas ir greitas išvirtinimas, kurio simboliu tapo ar bent stengėsi tapti Užulėnio kiemo šeimininkas. (Vėliau tas lietuviškumas mums atrodė normalus ir savaime suprantamas, bet taip toli gražu dar nebuvo Smetonos ir jo bendralaikių jaunystės dešimtmečiais).

O greičiau ir visos tautos darbas

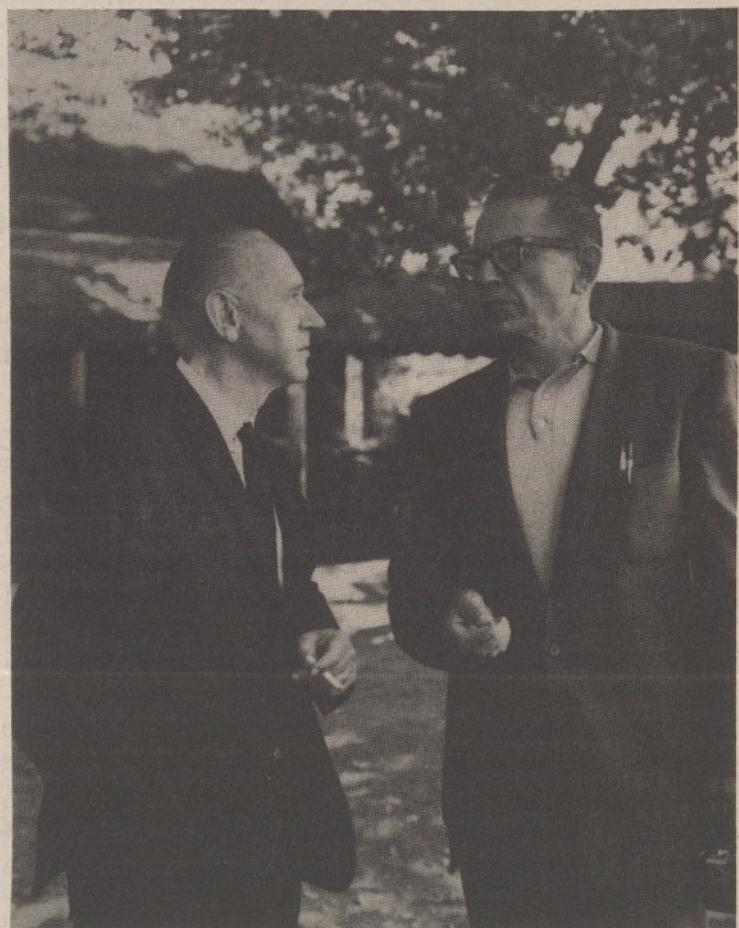
Ties šiais trim Greimo iškeltais punktais gal dar reiktų kritiškai patikslinti, kad ekonominės-socialinės, kultūrinės ir nacionalistinės (t.y. ryškesnio sutautėjimo ar susitautinimo) revoliucijos siekė, tvirtų įnašų teikė taip pat ir kitos stambiosios lietuvių srovės: katalikai, liaudininkai ir dargi socialdemokratai (žinoma, išskyrus į svetimą imperiją sužiurusius komunistus ir kai kurias atšakiai nesutikusias asimiliuotis kitatautines mažumas miestuose bei dvareliuose).

Smetonos naudai tačiau dirbo pati laiko trukmė. Jis tuos procesus pradėjo, be abejo, nepamirštant *Varpo* ir *Tėvynės Sargo* įnašų jau valstybės kūrimo pirmaisiais metais ir po neilgos pertraukos ilgiausiai jiems vadovavęs, įtaigojęs, išbandęs, kaitaliojęs, gal kai kur ir pagadindamas, pvz., per ilgai suspendavęs normalų vakarietiškos demokratijos procesą.

Nebūčiau ir grįžęs prie tų Greimo iškeltų neabejotinų tezių. Bet buvo įdomiausia, kad su šitokiomis išvadomis dabar jau daugmaž ėmė sutikti dargi jaunesniosios Lietuvos istorikų komunistų kartos gabesnis augintinis A. Eidintas, ėmęs griauti ligšiolinius bukausių agitpropiškų aparačikų istorijos 'mokslus'. Ir maža to! Įtraukit daugiau oro krūtinėn: Vilniaus radijo laidoje užsieniui pats nesenai išklausiau Vasario Šešiolikto šventės prakalbas Vilniuje ir Kaune.

Karo Muziejaus sodelyje prie sugrąžinto Nepriklausomybės paminklo jau beveik beveik panašiai, kaip ir Estijos kompartijos vadai, staiga išdrįso pasisakyti ir naujasis Lietuvos komunistų vadovas Algirdas Brazauskas. Vyras su tautiškai reikšmingu vardu, bet dėl to dar nesidžiaukim: juk Songailos vardas irgi buvo tautiškas, gi pavardė tiesiog kunigaikštiška, o kuo viskas pasibaigė! ...

Tegu iš tų pelų paliktų tik vienas kitas tikras grūdas istorijai, bet geresnio maisto malonumui ir šypsenai niekas kitas tiek neduos, kiek toksai nuotykis, kad santarvės ieškojo — ir daug kur principuose sutarė! — šalčiau bylojęs kompartijos pirmasis sekretorius su pirmuoju Lietuvos kardinolu, kuris prie Laisvės paminklo Karo muziejaus sodelyje labai sujaudintai ir tiesiog žavingai bus pasakęs Lietuvos Katalikų Bažnyčiai istorinės reikšmės kalbą. Arba kai tūkstančiai pradėjo ploti, poetui Justinui Marcinkevičiui priminus, kad už visa tai galime dėkoti

Algirdas Greimas ir Bronys Raila prieš keliolika metų Tabor Farmoje ...

ne tik Viešpačiui Dievui, bet ir Gorbačiovui. O tu, Viešpatie!

Tai detalės scenarijuje, — bet kas per spalvingumas!

(Bus daugiau)

NAUJOS KNYGOS

• Juozas Kralikauskas. **VĖLINĖS**. Apysaka. Nesuskaitomiems 1940-1953-ųjų metų laiko po velėna karstuose ar kolektyvinėse duobėse

be karstų. 166 psl. Spaudė Litho Art Ltd Toronto.

• Povilas Petkevičius. **LENKŲ OKUPACIJOJE IR JŲ KALĖJIMUOSE**. Autoriaus leidinys. Kalbą taisė Juozas Masilionis. 188 psl. kaina 8 dol. Spaudė Draugo spaustuvė.

• Kazys Pabedinskas. **NUO PLUNGES IKI MAROKO**. Atsiminimai. 438 psl. su daugybe nuotraukų. Spaudė Draugo spaustuvė. Kaina 10 dol.

Dvidešimt septintasis Dirvos novelės konkursas

PREMIJA 700 DOLERIŲ skiriama iš a. a. SIMO KAŠELIONIO palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania.

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis. Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytą, su dvigubu tarpu.

Laikas. Paskutinė rankraščiai įteikti data 1989 m. birželio 15 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiui siųsti. Dirva, Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland Ohio 44103.

Paruošimas. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant priedamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus.

Nepremijuoti rankraščiai. Gražinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

Regėjimas (1913 m.)

A. Zmuidzinavičius

Brežnevo kelias į valdžią

Maskvos "Literaturnaja gazeta" ir Londono "The Guardian" išsispausdino čia toliau pateikiamą Fiodoro Burlatskio straipsnį apie Brežnevą ir jo laikus Sov. Sąjungoje ir bendrybių, ko dabar siekiama. Pro tas bendrybes galima įžvelgti, kas sovietiniams komunistams nerūpi.

F. Burlatskis dabar yra Gorbačiovo politinis patarėjas ir parašo savo viršininkui kai kurias kalbas. Taigi galima spėti, kad ir šiame straipsnyje reiškiamos ir Gorbačiovo idėjos, ypač ten, kur kalbama apie demokratiją partijoje ir teisę atvirai kalbėti ir kritikuoti.

Dar įdomu, kad po to straipsnio pasirodymo paskelbtas įsakas, pagal kurį Brežnevo ir Černenkos vardą turintieji miestai, įmonės, kolūkiai ar gatvės turi būti pakeisti.

Kaipgi atsitiko, kad tokiu sunkiu mūsų istorijos metu valstybės vairas 1964 metais buvo atiduotas mažiau kompetentingam asmeniui, kokie tik valdė kraštą sovietiniais ir priešrevoliuciniais laikais? Tai esminė problema.

Tačiau nepasiduokime pagundai pajuokti šį žmogų, kuris beveik vaikišku paprastumu vis daugiau ir daugiau krovė ant savęs asmeninio kulto duomenis. Keturis kartus Sovietų Sąjungos didvyris, socialistinio darbo didvyris, Sovietų Sąjungos maršalas, tarptautinės Lenino premijos laureatas, jo bronzinis biustas gimtajame Naberežnyje Čelny krašte (kuris 1982 m. buvo net Brežnevu pavadintas), Lenino vardo literatūros premija, Karlo Markso auksinis medalis — vieno dalyko jam pabaigai trūko, tai Stalino titulo "generalisimas", bet jeigu jis būtų dar truputį ilgiau pagyvenęs, būtų ir to susilaukęs. Pasijuokti būtų per daug lengva, tai ir labai derintųsi su rusiška tradicija. Rusų istorikas Kliučevskis kartą prasiitarė, kad kiekvienas rusų caras pradėdavo valdyti pasmerkdamas savo pirmąją. Atrodo, kad rusai užmiršta senovinį priežodį, jog apie mirusius nesakytina nieko kita, vien tik gera. Šiame krašte viskas vyksta priešingai: gyviesiems vien tik garbinimas, o mirusiems nieko kita kaip tik įžeidinėjimai. Tai galbūt grynai psichologinis atpildas atėjusiems į valdžią, kad jų negalima būtų kritikuoti.

Kaip tik pats laikas, kad mes rimtai pažiūrėtume į Brežnevą. Tiesa, kad labiau į sensacijas linkusi mūsų publika būtų patenkinta iškasusi ko daugiau sultingų smulkmenų apie jo korupcinės šeimos gyvenimą. Bet naudingiausia būtų analizuoti ne tiek patį Brežnevą, kiek jo režimą, jo vadovavimo stilių, tą reiškinį, kuris galėtų būti pavadintas brežnevizmu, kuris iki šiol toli gražu dar nemiręs ir nepranykęs.

Galia Brežnevui atėjo ant sidabrinės lėkštės. Jis išplaukė į valdžią taip sklandžiai, lyg kažkas būtų bandęs karūną dėlioti ant dau-

gelio galvų ir pagaliau pasirinko jo galvą. Karūna taip tiko jam, kad jis išnešiojo ją aštuoniolika metų be jokių konfliktų, perversnų ar ašarų. Tie arčiausiai apsupusieji jį būtų norėję, kad jis visada gyventų, jie tokie saugūs jautėsi jo valdomi. Televizijoje rodytame susitikime su veteranais bendražygiais generolais, kur jis švaistėsi su nauja puikia maršalo uniforma, pasakęs tada: "Na, pagaliau pasiekiau". Tą patį galima pasakyti apie tai, kaip jis partijoje ir valstybėje pasidarė Numeris pirmas — jam nereikėjo kovoti; laikas už jį darė visus paaukštėjimus.

Brežnevas buvo klusnus padėjėjas. Niekas nelaikė jo rimtu varžovu dėl generalinio sekretoriaus vietos, ir jis pats atbulas traukėsi, rodydamas, kad jis neturi tokios ambicijos. Būdamas SSRS aukščiausios tarybos pirmininku, jo kalbas rašantiems nurodė, kad neperisistengtų: "Aš noriu, kad skambėtų kukliai. Aš nesulyderis".

1964 m. spalio mėn. buvus įjungtas į komunistų partijos centro komiteto dviejų tarptautinių departamentų patarėjų grupę, kuri tariamai turėjo paruošti rimtą užsienio politi-

kos dokumentą. Buvo labai skubu, ir centro komiteto sekretoriai skambino vis po kelis kartus kasdien, teiraudamiesi, kaip sekasi. Siurbdami kavą ir kitokius "vaistus", bandė sukurpyti tokį raštą. Staiga telefonai liovėsi skambėję. Dvi dienas niekas nebetrukė, ir dėl to darėsi labai įtartina. Vienas senas draugas pasakė man: "Kodėl tau nepakeliauti į Kremlių ir nepasižiūrėti, ar viskas ten gerai".

Atvykau į Senąją aikštę, įėjau į savo įstaigą. Ką pirmiausia ten pajutau, tai įtartina tylą. Koridoriai buvo tušti. Mano kolegos sėdėjo ramūs savo kambariuose ir šnibždėdavo. Tuo metu susidūriau su Čekoslovakijos skyriaus viršininku. Jis pasakė: "Jūs ten sėdite ir rašinėjate savo kvailius raštus ir net nežinote, kad vyriausybė tuoj pasikeis". Paklausiau, ką jis turi galvoje. Jis pasakė, kad Prezidiumas jau antra diena iš eilės posėdžiauja ir visi kalba, jog Chruščiovas bus priverstas pasitraukti.

Paskui po keleto mėnesių turėjau pirmą ir vienintelį didelį pasikalbėjimą su Brežnevu. 1965 m. pavasarį didelei grupei įvairių centro komiteto skyrių patarėjų buvo duotas įsakymas paruošti raportą, kurį pirmasis sekretorius Brežnevas perskaitys, švenčiant Antrojo pasaulinio karo pergalės 20 m. sukaktį. Mes dirbome penkto aukšto kambariye, kuris buvo arti paties Brežnevo įstaigos. Aš vadovavau tai grupei, tai Brežnevas paprašė mane panagrinėti tą temą Aleksandro Šelepino parašytąjį tekstą. Truputį vėliau Brežnevas pats pasirodė

mūsų kambariye, kiekvienam paspaudė ranką ir paklausė mane: "Na, ar skaitai šitą? Kam čia tie iškraipymai reikalingi?"

Šelepino tais "iškraipymais" siekiama neostalinistiškai pakeisti iš pagrindų chruščiovinę partijos strategiją. Suskaičiau net septyniolika atvejų, kur Šelepinas siūlo grįžti į gerą senas dienas. Ten nurodyti tokie dalykai: reabilituoti Stalino vardą, atmesti naująją partijos programą, nebekaitaliooti partijos kadru, panaikinti regionines ekonomines tarybas ir grįžti prie centrinio departamentinio principo, įvesti griežtą darbo drausmę, grįžti prie pasaulinės revoliucijos strategijos, atmesti taikaus sugyvenimo principą ir kapitalistinių kraštų taikaus perėjimo į socializmą formulę, atnaujinti draugystę su Mao Cetungu ir priimti jo reikalavimus liautis kritikuoti Staliną ir grįžti prie senų kaltinimų revizionizmu ir reformizmu Jugoslavijos komunistų partijai.

Aš pradėjau Brežnevui aiškinti mūsų kitokias idėjas, papunkčiui paneigdamas Šelepino dokumente reiškiamasias. Bet kol aš kalbėjau, Brežnevo veidas vis labiau ir labiau grįžo. Po kiek laiko suvokiau, kad jis nesugaušo nė vieno žodžio. Kai sustojau, jis tarė: "Deja, aš negaliu sekti visos tos painiavos. Iš tikro, tiesą sakant, tai ne mano sritis. Mano stiprybė yra organizavimas ir psichologija", ir jis neaiškiai mostelėjo.

Brežnevas buvo parinktas pagal partijos skyriuose vyraujančią pavyzdį, kur, užuot parinkus partijos sekretorium aktyviausią, baimą, kompetentingą asmenį, nariai pasirenka patikimą žmogų, kuris niekam

nepakenks. Tačiau jeigu tada būtų kas nors pakišęs mintį, kad Brežnevas išbus valdžioj aštuoniolika metų, tas būtų buvęs išjuoktas.

Tuometinis Maskvos partinio komiteto pirmasis sekretorius N. G. Jegoryčevas bus išreiškęs visuotinį požiūrį, kai savo draugui prasiitarė: "Leonidas Brežnevas, žinoma, yra puikus vaikinąs, bet aišku, kad jis gimęs ne vada būti". Tas pasakymas brangiai jam kainavo. Užuoat patapęs centro komiteto sekretorium, Jegoryčevas net dvidešimčiai metų buvo išsiųstas į Daniją ambasadorium.

(Bus daugiau)

Paruose K.B.

RN'S OPPORTUNITY IN BEAUTIFUL INDIANA LAKE COUNTRY

\$1000.00 SIGN UP BONUS

Competitive salaries

Credit for experience

Outstanding benefits

CALL OR SEND RESUME TO:

Mary Hageman R.N.
McCray Memorial Hospital
Hospital Drive, PO Box 249
Kendallville, Indiana 46755

219-347-1100

(8-13)

MANUAL MACHINIST NEEDED

3 years minimum experience. Requiring knowledge of Bridgeport, Engine Lathe, Vertical Bore and misc., job duties. Offer competitive salary and benefits. Day shift.

Also needed

CNC LATHE and
MILING MACHINE
OPERATORS
EOE

Pat Crow Forgings, Inc.
200 Luxton
Ft. Worth, TX 76104
817-536-2861

(9-12)

SPEECH-LANGUAGE PATHOLOGISTS. In Speech, Inc. has immediate opportunities for CCC or CFY speech-language pathologists in Youngstown, Warren and Alliance, Ohio areas to provide therapy to the adult neurogenic population in skilled nursing facility settings. We offer competitive salaries, with a sign-on bonus, comprehensive benefits and flexible hours. Also needed Registered Occupational Therapist & Physical Therapist. For further information, please call Mary Anne Barker at 1-800-331-8840 or send resume to InSpeech, Inc. P. O. Box 928, Valley Forge, PA 19482. Attention: Mary Anne Barker. (3-12)

MECHANICS/MACHINISTS

Needed for set up and maintenance of Stamping Press operation need quality individuals. Good salary plus benefits. Call 201-641-9217. (10-16)

RN'S / LPN'S

7-3 and 11-7

EXCELLENT SALARY, SHIFT DIFFERENTIAL, REHAB EXPERIENCE A PLUS EXCELLENT SALARY, AND PLEASANT WORKING CONDITIONS.

CALL OR SEND RESUME TO:

LORRAINE CALLAHAN

201-736-2000

GROTTA REHAB
CENTER

20 Summit St.

West Orange, N. J. 07052

Equal Opportunity Employer (9-12)

GYDYTOJŲ DĖMESIUI

Gegužės 17 – 24 d.d. organizuojama medikų grupė į

VI Lietuvos gydytojų suvažiavimą

Grupė išvyksta "Lufthansos" lėktuvu iš Toronto. Užsakymai priimami iš visų Šiaurės Amerikos miestų. Svečiai bus apgyvendinami gydytojų šeimose Vilniuje. Grupę lydės chirurgas iš Vilniaus dr. Vytautas Našlėnas.

Smulkesnių žinių teiraukitės

Audra Travel Corporation kelionių biure

Tel (416) 769-2500, Fax: (416) 763-6279, telex: 06-967812

2100 Bloor St. West, Toronto, Ont. Canada M6S 1M7

Organizuojama linksma užkietėjusių "sivgalių" ir nenuilstančių rėmėjų grupė į neeilines, nepakartojamas, intriguojančias

krepšininkų varžybas Lietuvoje

Susitinka: Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė "Vėjas" su Kauno "Žalgiriu", Vilniaus "Statyba", Panevėžio "Lietkabeliu", Klaipėdos "Neptūnu" ir Lietuvos jaunių rinktinė. Varžybos numatomos įvairiuose Lietuvos miestuose. Kviečiame visus į šią ilgai lauktą sporto šventę.

Grupė išvyksta "Air France" ir "Lufthansos" lėktuvais

liepos 5, grįžta liepos 23

Smulkesnių žinių teiraukitės

Audra Travel Corporation kelionių biure

Tel (416) 769-2500, Fax (416) 763-6279, telex 06-967812,

2100 Bloor St. West, Toronto, Ont. Canada M6S 1M7

Bronio Railos viršukalnė...

St. Santvaras

(Atkelta iš 1 psl.)

Kopiant į gyvenimo ir darbų viršukalnę, Bronio Railos talentai augo, brendo ir šakojosi. Šiandien nesunku matyti, kad jis Lietuvos peizaže stovi, kaip išsikerojęs ąžuolas. Br. Raila yra lietuvių kultūros, visuomenės ir politikos vyras, kiekviename bare uoliai dirbęs, prakaitavęs, dėl nesėkmių ir siautėjančio neteisingumo kartais skaudžiai pasielvartavęs. Nors ir galimybių pilnoj, nors ir svetingoj svetimoj šaly ir jam reikėjo užsidirbti kasdieninės duonos riekę, tai dauguma jo įveiktų darbų buvo atlikti iš poilsio 'pasiskolintom' valandom. Akyčiau savo išeivinėj aplinkoj pasidairę, tokių veikėjų, kurie tiek daug dvasinių jėgų ir laiko būtų skyrę lietuvių tautos siekiam ir idealam ginti, kaip tą darė Br. Raila, tesutelksime tik negausų būrį.

Kai žmogus tokius darbus dirba, nestinga apsiyylimų ir užgaulių. Susirinko tokių 'puošmenų' ir Bronio Railos kelionės metu. Ne vienas konstruktyvus jo sumanymas iškeltas viešumon, ne viena jo mintis ir idėja atsitrėnkė į mūsų veiksmų ir visuomenės nejautrias ausis (ačiū Dievui, esti nemažai atvejų, kai visuomenė nebūna kurčią). Pvz., keletą kartų jis karštai įrodinėjo, kad liet. išeivija turi pasistatydinti savo Kultūros rūmus, kur būtų telkiama liet. knygų ir knygų apie Lietuvą biblioteka, kur tilptų mūsų dailės ir muzikos kūrinių rinkiniai, mūsų archyvai ir kitos kultūrinės vertybės. Deja, tai buvo balsas, kaip šv. Raštas

sako, šaukiantis tyruose! Nuo to meto, kai Bronys Raila apie Kultūros rūmus prabilo, ne viena mūsų knyga, ne vienas visuomeninio pobūdžio archyvas ir archyvėlis jau sudegė atmatų deginimo krosnyse. Turbūt nėra sunku suprasti, kad tokie pralaimėjimai paguodos niekam neteikia. Aišku, nesaldūs buvo tie pralaimėjimai, tie apkurtimai ir Broniui Railai.

Literatūros kritikas ir mokslininkas dr. Vytautas Kubilius apie lietuvių dailiojo žodžio kūrybos varžymus ir spaudą Stalino ir Brežnevo laikais **d a b a r** štai kaip rašo: "Nė vienas poezijos rinkinys negalėjo pasirodyti be eilėraščių, skirtų 'visų mūsų pergalių architektui'. Nė viena apsakymų knyga neišeidavo be idiliškų kūrinių apie kolūkinės santvarkos triumfą. Nė vienas didesnis kritikos straipsnis neišvysdavo dienos šviesos be nuorodų į KVP (b) CK nutarimus dėl žurnalų ZVEZDA ir LENINGRAD arba direktyvinį PRAVDOS laikraščio vedamąjį. Filologinę disertaciją, jau apgintą, grąžindavo atgal, neradę citatų iš paskutiniųjų 'genialaus' mąstytojo veikalų" ("Rašytojas pokary", Literatūra ir menas, Nr. 5, 1989 m.).

Daugelį metų prieš tą laiką, kai ir dr. Vyt. Kubilius galėjo atvirai prabilti, Bronys Raila su nemažesniu įžvalgumu ir aštrumu apie tą pačią mūsų kultūrinio gyvenimo spaudą kalbėjo savo publicistikoj ir eseistikoj. Pats jisai, kaip įprasta, su šypsena ir vienu kitu lašu ironijos apie to pobūdžio savo darbus taip kalba: "Norėjau, kad tos gyvo žodžio prakalbos, syki per radiją suskambėjusios,

amžinai nenutiltų. Lietuvoj jos stiprokai sovietinių parplių trukdomos, bet vis dėlto, kiek mes čia tikrai žinom, gan plačiai išgirstamos. Pagalvojau, kad kai kuriais atžvilgiais gal jos bus įdomios ar naudingos ir užsienio lietuviams, kurie neturi galimybių ar sąlygų patys daugiau susipažinti su sovietinės Lietuvos ir apskritai mūsų tautos buitimi, spauda, įvairiomis knygom, platesnio akiračio politinėm aplinkybėm, kitataučių nuomone, su neišpasakojamom lietuvių tautos likimo dramom ir tragikomedijom". (Ir trečią kartą", Tave mylėti tegalima iš tolo, 5 psl. 1986 m.)

Nuo 1988 m. vasaros lietuvių tauta, kartu su jos išeivija įvairiuose žemės kraštuose, gyvena persitvarkymo, svyravimų, abejonių ir vilčių kupinas dienas. Turbūt natūralu, kad tokiu metu nestinga dramatiškų ir, anot Br. Railos, tragikomiškų įvykių. Štai išeivių spaudoje jau suskambėjo-suaidėjo kai kurių žurnalistų balsai, kad lietuvių tautos šio meto Atgimimą pažadino tas ar kitas asmuo iš mūsų gretų, ta ar kita mūsų organizacija! Puiku, kad mes drįstame tokias pergales savintis, puiku, kad mes esame tokie galingi milžinai! Tik minėti trubadūrai, kurie tas pergales dalina, neturėjo pamiršti ir Bronio Railos, tegu tobulo nugalėtojo plunksnom jo ir neapdovanodami. Keliasdešimt metų Bronys Raila kovėsi su sovietinio gyvenimo rutina, su to gyvenimo rūstumu ir neteisingumu, keliolika metų jo žodis Lietuvoj buvo laukiamas, net iki 1988 m. pavasario Lietuvoj jis buvo daugiausia puolamas, koliojamas, niekinamas.

Antanas Gustaitis

BRONIUI RAILAI

Odė aštuoniasdešimt metų jubiliejui pagražinti

Tu be šarvų ir prosenelių kuokos,
Tik plunksnele kaip ietimi delne
Veržeis kovon prieš asilus, apuokus,
Prieš melagius su šypsena švelnia.

Vertei stabus nuo pjedestalo plytų
Ir išminčius, protaujančius pilvų,
Meldei dievus, kad akmenim palytų
Ant liežuvių pardavusių galvų.

Šaukei kurtiem, savas knygas atvertęs:
"Skaitykite ir perpraskit kietai,
Jogei aklam gyvenimas bevertis
Kai ir sapne teisybės nematai!"

Veikei, peikei, vanojai mus ir gyrei,
Kvietei raišus į žygdarbius didžius,
O ejom vėl visi atgal į girią
Įkopti į proprotėvių medžius ...

O kai grįžti pradžių pradžion pražilęs
Vėl pailsėt velėnoje bendroje, --
Vien svajoje žavus Anykščių šilas,
O prie kulnų -- jau žmogšunių ruja ...

Gi dabar, kaip visi matom ir girdim, atgimę mūsų seserys ir broliai prabilo panašiu atvirumu ir kritiškumu, kaip čia mum ilgus metus kalbėjo Bronys Raila. Ar galima žmogui būti aklam ir tos teisybės nepastebėti?

Ispanų rašytojas Migelis Unamuno įžangoje į savo romaną "Vienos aistros istorija" (į liet. kalbą vertė Povilas Gaučys) rašo: "... pavydas, kurį mėginau atvaizduoti Jokino Monegro sieloje, yra tragiškas pavydas, pateisinamas pavydas, pavydas, kuris galėtų vadintis angelišku. Tačiau anas kitas, veidmainiškas, slepiamas, niekšiškas, kuris ėda mūsų tautos sielos silpnąsias dalis? Tas kolektyvinis pavydas? Pavydas žiūrovų, einančių į teatrą ploti už pasityčiojimą iš to, kas yra puikiausia ir geriausia? ..." Ne kartą pasivaideina, kad kolektyvinė, srovinė dorybė' gan dažnai ėda ir mūsų tautos sielą.

Turbūt savaime suprantama, kad Bronio Railos gyvenimas, jo darbai, ateitis ir išlikimas susikrovė į jo knygas. O tų knygų gan greit jau bus penkiolika. Savo straipsnius Bronys sėmė ne iš saujos – perskaitytų veikalų sąrašai labai ilgi, paminėtų asmenų dar ilgesni. O tai yra tikrai gilūs Br. Railos erudicijos šaltiniai. Be abejo, tie jo veikalai bus labai naudingi Lietuvos istorikui ir mūsų kultūros istorikui, nes Br. Raila savo kronikose aprėpė tikrai plačius mūsų kultūrinio visuomeninio ir politinio gyvenimo barus. Ir tai jis padarė savo kalba, savo lankiu stilium, pakeldamas į aukštą lygį lietuvių publicistiką, kritiką, eseistiką ir net polemiką.

Amerikiečiai turi gan patrauklų šūkį: "Sveikas, išjungęs į draugiją!" Taigi, sveikas, Brony, ikopęs į savo gyvenimo viršukalnę! Žinai, kad ne visiem lemta tokią metų našta susikrauti. Mus Pramžius maloniai apdovanojo – gan gausus mūsų būrys jau apžėlė matūzelių barzdom! Nors mudu skiria beveik septynerių metų tarpas (Tavo naujai!), man smagu, kad jau ir Tu įlipai į devintąją dešimtį. Būk sveikas ir stiprus, koks iki šiol buvai, būk neramus ir teisingumo jėškantis, neleisk ant laurų ir keiksmų užmigti savo kūrybingai sielai.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auکوjo:

E. Švažienė,
Downers Grove20.00
V. Garmienė, Juno Beach 10.00
K. Dulys, Crownsville .. 5.00
A. Daunys,
Port Washington20.00
Dr. D. Degėsys, Cleveland 50.00
J. Liaukus, St. Petersburg 10.00
Dr. D. Giedraitis,
Michigan City25.00
V. Paulionis, Chicago25.00
V. Kazemekaitis, Racine 10.00
J. Šulaitis,
La Grange Park10.00
J. Kešgailienė, Montreal 20.00
A. Ridikas, Afton25.00
J. Budrys, Chicago 5.00
J. Taoras, St. Petersburg 10.00
Br. Miselis, Chicago 5.00
J. Petrauskas, Oak Park 20.00
Dr. E. Tallat-Kelpša,
Chicago10.00
Pr. Berneckas, Toronto ..10.00
J. Širka, Palos Hills10.00
Z. Obelenis, Russell20.00
E. Jakulis, Willoughby .. 4.00
O. Dailidienė, Cleveland 10.00
Br. Galinis, Norwell25.00
J. Činkus, Downer Grove 10.00
J. Latvys, Chicago 5.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Superior Savings
ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

BOSTONO LIETUVIAI

Petras Viščinis

INŽINIERIŲ NAUJA VALDYBA IR AUKOS

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Bostono skyriaus narių susirinkime vasario 10 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos patalpose išklausa Dr. A. Štromo paskaita, išrinkta nauja skyriaus valdyba ir surinktos aukos įvairiems lietuviškiems reikalams. Dabar skyriaus valdybą sudaro: Leonas Bernotas — pirmininkas, Rimas Veitas — sekretorius ir Linas Dabrila — išdininkas. Susirinkime suaukota 2,975 doleriai.

SANDAROS IŠKILMINGI PIETŲS

Sandaros 24-oji kuopa Brocktone kasmet ruošia Vasario 16-sios šventės progą iškilmingus pietus su atitinkama programa. Šiemet Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukakčiai skirti tokie pietūs įvyko vasario 19 d. Sandaros salėje. Į juos susirinko virš 100 narių ir svečių, kurių tarpe buvo nemažai miesto tarybos ir administracijos atstovų. Daugumą sudarė antros ir trečios kartos lietuviai, kurie retai tepasirodo kitų rengiamuose Vasario 16 minėjimuose. Prieš pietus buvo atlikta atitinkama programa, kurią pravedė kuopos pirmininkas adv. William Pribušauskas anglų kalba, o vicepirmininkas Petras Viščinis lietuvių kalba. Skambant Lietuvos karo invalidų orkestro atliktam maršui, įneštos vėliavos, sugiedoti himnai, atiduota pagarba žuvusiems dėl Lietuvos laisvės, prie lietuviško kryžiaus padedant gėlių puokštę ir uždegant žvakutes, klebonui klebonui kun. Petruui Šakaliui pravedant maldą ir parodytas filmas iš demonstracijų Vingio parke Vilniuje su anglišku paaiškinimu. Programa buvo trumpa, bet įspūdinga, prita-

DIE MAKERS DIE REPAIRMEN

Day or afternoons
Should have knowledge of
progressive and line dies.

UNITED METAL PRODUCTS
8101 LYNDON, DETROIT, MI 48232
CONTACT DICK KOTT (8-11)

TIG WELDERS

Needed immediately. Will be required
to pass weld test. 1st & 2nd shift.
Excellent benefits.

Send resume to:
BOILER TUBE CO.
P. O. BOX DRAWER 517
LYMAN, S. C. E.O.E. (8-10)

WANTED AT ONCE EXPERIENCED BOLT MAKER OPERATORS

Major national fastener company
looking for an experienced bolt maker
operator set-up man. Some set-up
experience desirable. This is an op-
portunity to grow with a stable grow-
ing company. Please send resume,
telephone or apply in person, FLEX-
ALLOY, 26000 Richmond Rd., Cleve-
land, Ohio 44146. Attn.: George Diehl,
216-292-2900. (6-12)

kinta tai publikai, kuri buvo susirinkusi. Ne kalbomis, bet vaizdais atiduota pagarba žuvusiems ir atskleista revoliucinė nuotaika dabartinėje Lietuvoje, siekiant atstatyti išplėstas teises ir krašto nepriklausomybę. Lietuviškus pietus paruošė Ona Eikiniene su savo tal-kininkėmis.

TAUPOS KREDITO KORTELĖS

Siekdama plačiau patarnauti savo tautiečiams, kredito unija Taupa įveda kredito kortelės — Master Card. Šios kortelės, išgytos Tau- poje, kainuos daug mažiau, negu kitur. Suinteresuotieji jomis kreipiasi į Taupą darbo valandomis. Kortelėms gauti atitinkamos registracijos formos šiomis dienomis išsiuntinėjamos Taupos nariams. Taip Taupa plečia savo veiklą ir bankinių patarnavimų apimtį.

MIRĖ B. MEILUVIENĖ

Vasario 21 d. Shrewsburyje, prie Worcesterio mirė Brita Meiluvienė. Ji buvo švedų kilmės, bet ištekėjusi už Eduardo Meilaus sutapo su lietuviais, išmoko lietuvių kalbą, išaugino lietuviškoje dvasioje sūnų Eduardą, dalyvavo įvairių lietuviškų organizacijų veikloje. Prieš eilę metų nustojęs regėjimo, ji nekrito į neviltį, bet pagal galimybę visur dalyvavo ir aktyviai reikėsi, skaitė paskaitas akiesiems. Iš profesijos ji buvo gailėstingoji sesuo. Tai gražus pavyzdys, kaip mišrioji šeima daug gali pasitarnauti lietuviškiems reikalams.

"RATILIO" KONCERTAS

Balandžio 9 dieną į Bostoną atvažiuoja Vilniaus universiteto folklorinis ansamblis "Ratilio". (Ansamblio vadovė Zita Kelmickaitė). 3 valandą po pietų ansamblis koncertuos Fontbonne Academy salėje Miltone (930 Brook Rd., Milton). Po koncerto South Boston Lietuvių Piliečių klubo III aukšto salėje įvyks susitikimas su ansamblio nariais.

Kiti koncertai bus Harvardo universitete (balandžio 11 dieną, 6 valandą va-

Amžiną atilsį Juozui Vaičjurgiui

Gimęs Šilėnuose, Šiaulių valsč., vėlionis 1936 m. baigė Šiaulių gimnaziją, 1939 m. Lietuvos karo mokyklos XX-tą kariūnų laidą ir buvo paskirtas į 7-tąjį pėstininkų pulką Tauragėje. Rusams užėmus Lietuvą, 1940 m., po nesutarimų su sovietiniais okupanto politiniais vadovais, išpėtas slapta pasitraukia į tuo metu vokiečių užimtą Klaipėdos kraštą. Vokietijoje įstoja į Lietuvos Aktyvistų Frontą. Po kiek laiko su draugu, kitu skautininku, grįžta atgal Lietuvon. Einant slapta

kare Boylston Hall) ir Bostono kolegijoje.

Bostone ansamblį globoja LB Bostono apylinkė, Jaunimo sąjunga ir "Sodauto" etnografinis ansamblis.

• Laisvės Varpas, vienintelė lietuvių radijo programa Bostono ir apylinkės lietuviams, perduodama sekmadieniais 9-10 val. ryto iš radijo stoties WCAV-FM 98. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402, telefonas (508) 586-7209. Programos metu skambinti telefonu: (508) 587-9898.

RENGINIAI

• Balandžio 2 d. — Šv. Jurgio bažnyčioje Norwoode religinės muzikos koncertas, kurio programą atliks styginis kvartetas.

• Balandžio 23 d. — Šv. Petro parapijos metinis banketas Lantana restorane Randolphe.

• Balandžio 30 d. Lietuvos krikšto memorialinės lentos šv. Kryžiaus katedroje Bostone atidengimas ir pašventinimas.

• Gegužės 7 d. — Laisvės Varpo pavasarinis kultūrinis renginys So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

per sieną, rusų kareivių sužeidžiamas ir suimamas. Balševikų kalintas Tauragės ir Kauno kalėjimuose. Karui su vokiečiais prasidėjus, išeina iš kalėjimo. Ir tie, kam teko jį tuo metu Kaune sutikti, sako, jį nebuvus į žmogų panašiu. Tačiau jis nieko neišdavė ir niekas nuo jo nenukentėjo. Vokiečiams užėmus Lietuvą Vaičjurgis aktyviai dalyvauja Lietuvos Laisvės Kovotojų eilėse.

Apie jo pasiaukojimą ir rezistencinę veiklą mažai nežinome. Jis pats ne visiems pasakojo. Ir kada jo išgyvenimų buvo pasigenda, neseniai išleistoje knygoje, jis atsakydavo: "dar ne laikas, gal kada nors". Ir jeigu jo išgyvenimai ne pilnai liko aprašyti, manau, jo bendrakeivis juos papildys. Antrą kartą rusams užėmus, pasitraukia su šeima Vokietijon ir iš čia po karo atvyksta Amerikon.

Įsikūręs Bostone, Vaičjurgis įsijungė į skautų vyčių eiles. Buvo tunto vadijos nariu, vėliau tuntininku ir priklausė Skautininkų Ramovei.

Vadovavimo patirtį įgijęs kariuomenėje, tiko skautams ir savo organizaciniais sugebėjimais. Laikui bėgant, pasitraukęs iš tiesioginio darbo su skautais, mieliai padėjo revizijos komisijose tikrinant vienetų turtą ir reikalui esant, visur ir visada užtardavo skautus, domėjosi jų veikla ir juos rėmė. Būdamas savo būdu tikslus, teisingas ir sąžiningas, to paties reikalavo ir iš kitų.

Atvykus Amerikon, teko rūpintis įsikūrimu. Darbštumo ir ryžto jam nestigo. Vakaraais lanko ir baigia inžinerijos mokyklą ir gauna darbą elektronikos srityje, įstoja nariu į Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų sąjungą. Be to Vaičjurgis buvo vienas ir pradininkų Lietuvių Tautinės sąjungos Bostone, priklausė ramovėnams ir kitoms lietuviškoms organizacijoms. Išėjęs į pensiją rankų nenuleidžia. Sumano aprašyti Lietuvos Karo mokyklos savo laidos karininkų likimą. Šiam nelengvam darbui rinko medžiagą iš knygų, žurnalų ir asmeninių susirašinėjimų. Darbas pamažu

artėjo į pabaigą. Ir dar liko keli kariai neaprašyti. Jau ir apie juos turėjo žinių, pritrūko laiko... Tikėkimės, jo darbas nebus užmestas.

Nedaugeliui kam žinoma, kad skautininkas turėjo pilnus kompleksus daugelio Amerikoje išėinančių lietuviškų laikraščių, žurnalų ir didelę lietuviškų knygų biblioteką.

Didžiulio turėję skautininką Juozą Vaičjurgį lietuvių skautų eilėse ir liūdime jo netekę.

A. a. Juozas Vaičjurgis palaidotas Forest Hills kapinėse Bostone, šalia savo daug anksčiau mirusio sūnaus.

Nuoširdžiausią užuojautą reiškiamo Bostono ir visos skautijos vardu vėlionies našlei Valerijai ir sesei Birutei brangaus vyro ir tėvo netekus ir kitiems gimimėms. (k. n.)

Mums rašo

KUR TELKIAMOS KNYGOS?

Dirvoj Nr. 8 iškreipėte mano klausimą parašydami, kad tik vokiečių kalba knygas turiu ir klausiu kur dėti.

Mano klausimas buvo: Kur yra telkiamos rimto turinio knygos parašytos balistikos ar Lietuvos politikos ir kultūros klausimais "svetimomis kalbomis". Jų yra ir anglų, vokiečių, prancūzų ir rusų ir kt. kalbomis Jos čia yra svarbesnės negu lietuviškos propagandai. Prašom pataisyti. Aš daugiau tikrai vokiškas pavyzdžius, tinkamų universitetinėm studijom.

Mano aname rašte buvo ir daugiau dalykų. Juos visiškai išleidote, o šiaip plepalams tai turite vietos ir laiko, rimtą dalyką išbraukėte. Jums neįdomu, bet yra žmonių kuriems labai įdomu ir reikalinga.

A. Koncė

Woodhaven, N. Y.

...

Kreipiuosi į Jus prašydamas išspausdinti mano pavardę ir adresą. Atsitiktinai sužinojau, kad JAV leidžiamas lietuviškas laikraštis "Dirva". Gal Amerikoje gyvenantys lietuviai panorės užmegsti su manimi ryšį. Tuo būdu galėtume vieni kitiems kuo daugiau papasakoti apie dabartinį savo šalies gyvenimą, jaunimo problemas, muziką.

Mano vardas Edita, man 19 metų. Baigiau vidurinę mokyklą ir dirbu ligoninėje. Domiuosi savo šalies politika, ekonomika ir muzika.

Būsių dėkinga, jei išspausdinsite mano adresą: Edita Gasparavičiūtė M. Melnikaitės 97 235220, Pakruojis Lithuania

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMA MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

BROCKTON

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas Brocktone įvyko vasario 12 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje.

10 val. ryto buvo atnaušiamos šv. mišios už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Mišias atnaušavo klebonas kun. Petras Šakalys, dalyvaujant organizacijoms su vėliavomis. Pamaldų metu giedojo parapijos choras, vadovaujamas muzikės Jūratės Lalienės. Pamaldos užbaigtos giesme "Marija, Marija" ir Lietuvos himnu.

Po pamaldų didelė vilksinė automobilių, lydimų policijos, su lietuviškomis vėliavėlėmis, patraukė į Legion Park aikštę, kuri buvo pavadinta "Mindaugo aikštė" ir pakeistos iškabos. Čia buvo pakeltos Amerikos ir Lietuvos vėliavos ir sugiedoti abiejų valstybių himnai.

3 val. p. p. žmonės susirinko į parapijos salę paminėti Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Minėjimą atidarė Brocktono Lietuvių

Tarybos pirmininkas Romualdas Bielkevičius ir paprašė įnešti vėliavas. Vėliavų įnešimas buvo pagerbtas atsisojimu ir sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai. Klebonas kun. Šakalys sukalbėjo tai dienai parengtą invokaciją, prašydamas palaiminti lietuvių siekius. Advokatas W. Pribušauskas, kuris yra miesto mokyklų komiteto vicepirmininkas, pristatė miesto valdžios organus. Visi pareiškė linkėjimus Lietuvai atstatyti laisvę ir nepriklausomybę. Po šios oficialios dalies, pirmininkas tolimesnei prigramai vesti pakvietė Rimantę Bielkevičiūtę.

Rimantė Bielkevičiūtė padėkojo už pasitikėjimą ir pristatė pagrindinį kalbėtoją JAV armijos kapitoną Andrių Eivą iš Washington, D. C., kilusį iš Brocktono. Jis yra atlikęs didelius žygius Afganistano pasipriešinime.

Andriaus Eivos paskaita buvo skirtinga nuo kitų prelegentų paskaitų. Jis nekar-tojo Lietuvos istorijos, tik kalbėjo apie šių dienų aktualius įvykius. Jo žodžiais tarant, atsitraukimas iš Afganistano — yra didelis Sovietų pralaimėjimas. Ir

Brocktono Šv. Kazimiero parapijos choras koncertavo Vasario 16 išskilmėse.

kaip žalgirio mūšyje vokiečiai pralaimėjo prieš lietuvius, taip gali atsitikti ir su rusais. Istorija kartoja. Paskaitos santrauką davė angliškai. Paskaita buvo palydėta gausiais plovimais. Žmonių buvo prisirinkę pilnutėlė salė, net pritrūko sėdinčių vietų.

Po paskaitos įvyko vėliavų išnešimas ir tuo pasibaigė oficialioji minėjimo dalis.

Po oficialios dalies, prasidėjo pertrauka ir aukų surinkimas. Lietuvos laisvini-mo reikalams surinkta netoli dviejų tūkstančių dol., kurie paskirstyti pagal aukotojų pageidavimus. Pertraukai pasibaigus — prasidėjo meninė dalis.

Šv. Kazimiero parapijos mokyklos mokiniai, vadovaujami ses. Dovydos pašeko kelis tautinius šokius ir padainavo kelias lietuviškas dainas. Tai buvo kažkas nepaprasto! Štame gražiame "jaunųjų ansamblyje" dalyvavo apie 40 dalyvių. Šios parapijos choras, vadovaujamas muz. Jūratės Lalienės padainavo aštuonias dainas.

Laisvės Varpas per vietines radijo stotis davė tris specialias programas apie Lietuvą.

Ir taip, lietuviai atsigaivinę tautinės minties, kaip tie vasaros paukščiai ankstų rytą šaltos rasos lašeliu, skirstėsi namo.

V. Senūta

• Jonas Petrauskas, Oak Park, Ill., atnaujinamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

MACHINE REPAIRMAN

Hawthorne Metal Products Company, an automotive supplier of metal stampings, has an immediate opening for Journeyman-Rated Machine Repairman. Qualified candidates will have journeyman's card, dependable transportation and be willing to work shift schedules. U.A.W. shop; shift premiums and annual increases will apply. Company expanding the manufacturing facilities and adding new machines and equipment.

Qualified candidates should forward resume and references to:

HAWTHORNE METAL PRODUCT COMPANY

4336 Coolidge Hwy.
Royal Oak, MI 48073

DAVENPORT SCREW MACHINE OPERATOR

Excellent opportunity for Davenport Screw Machine Operator with a minimum of 5 years actual experience in operating and maintaining set-ups.

Must be able to perform ordinary servicing of machines, remove and replace tools, and be able to hand grind own tools.

TO APPLY CONTACT:

Stanadyne Inc., Moen Group
377 Woodland Avenue
Elyria, OH 44035

AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER M/F/H/V

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Sąskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Sąskaitą, ir t.t.

Skoline Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS

— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS

— teisinis patarėjas

Gaila, kad suminkštinti kieti klausimai

Permetęs akimis vasario 23 d. DIRVOJE užtikta pranešimą apie Pabaltiečių Konferenciją Clevelande, nudžiugau, jog bus svarstoma "Prekyba tarp JAV ir Sovietų Sąjungos". Tai yra seniai išvijojo svarstyti ir mano daugelį metų keltas klausimas, nes "prekyba" tikrumoje yra Kremliaus finansavimas ir nuo subyrėjimo išlaikymas Vakarų ištekliams, biznierių pelną g ar antuojant, pavyzdžiui, Amerikoje, mokesčių mokėtojų pinigais.

Tačiau, įsiskaičius į patiktą konferencijos programą, teko nusivilti jos esminiu skystumu. Ypač šiais laikais, kai okupuotieji pabaltiečiai drįsta dalykus vadinti tikraisiais vardais, mūsų pirštų galais tupčiojimas apie esminius klausimus yra neatleistinas. Prisimindamas daug drąsesnį klausimų kėlimą Pabaltiečių Laisvės Lygos ankstyvesnėse konferencijose, įtariu, jog praskiedimas yra įvykęs Clevelando Pabaltiečių Komite. Belieka viltis, jog tai ne lietuviškos sekcijos kaltė... Apskritai atrodo, jog, nežiūrint širdis jaudinančių ir sąžinės žadinančių nepaprastos drąsos sukeltų įvykių tenai, mes ir toliau "kontempliuojame" savo intelektualinę bambą... "Užkliuvo už varčios, ir vėl iš pradžių..."

1. Konferencija gaiš laiką studijuoti skirtumus tarp atskirų kraštų padėties, ten keičiasi dienomis, lygiai kaip keičiasi nuotai-

kos Talline, Rygoje, Vilniuje, na ir, žinoma, Maskvoje. Tą padėtį mes čia "svarstome" tik todėl, kad jie ten nesvarsto, o atstatę krūtines veikia ir spaudžia, įdant išnaudojus inerciją laisvės link. Mes privalome svarstyti tai, kas tolygaus darytina čia.

2. Nejaugi mums dar reikia (net po 50 metų!) Hitlerio-Stalino Pakto "platesnio nagrinėjimo"? Svetimiesiems, kurių intelektas vertas bent penkių centų, reikalą galima patiekti per penkias minutes, priedu apūpinant vieno lapo dokumentacija. Manytumei, jog šis, šiais metais pagrindinis, klausimas turėtų būti diskutuojamas aktyvistine prasme: "Kaip kuo plačiau paskleisti informaciją ir kuo didesnės įtakos padaryti Pakto pasmerkimui bei jo pasėkų panaikinimui?" Pavergtųjų aktyvizmas atkreipė pasaulio dėmesį į juos. Lygiai taip aktyvizmas (tik aktyvizmas!) išvijojo tautiečiuose atkreips visuomenės dėmesį į mūsų reikalavimus. Tik tokiu būdu susilauksime aktyvistų talkos ir iš kitų amerikiečių.

3. Net ir kietas JAV — SSSR "prekybos" klausimas programoje suminkštintas iki State Departamento skystos terminologijos: "...kaip tas atsiliepią į ŽMOGAUS TEISES..." (V. B. pabr.). Patriotai okupuotoje Lietuvoje aiškiai pasisakė, jog PILNOS ŽMOGAUS TEISES ĮMANOMOS TIK NEPRIKLAUSOMOJE VALSTYBĖJE. Sovietų Sąjungos "Achilo kulnis" yra ekonomijos — technologijos — finansų problema. Čia mums privalu statyti klausimą — kaip Kremliaus finansavimas per "prekybą", tiesioginiai ar neitiesioginiai, padeda Baltijos kraštuose išlaikyti okupacinę kariuomenę ir KGB. Pagal tai, ką yra tekę nugirsti, tikiuosi, jog Ginta Palubinskaitė gaus progos mesti pluoštą šviesos tuo klausimu. Taipogi

tikėtinas, jog ir klausytojai pabandys įdėti šiek tiek "krakmolo" į minkštą programos apykaklę.

"Prekyba" apskritai yra vienas iš daugybės sričių, kuriose turiu menką supratimą. Tad ir "laisvojo pasaulio pabaltiečių ir okupuotų Pabaltijo valstybių" prekyba man, kaip įtariu, ir gal tiems, kurie tai svarstys, yra "terra incognita". Vienok manau, jog šis klausimas tikrumoje liečia tik saujelę vaizbūnų. Nežinomi Viešpaties keliai, kuriais jis pasiekia patriotizmą žmonių širdyse... Jeigu aš ieškočiau patarimų prekybos su Sovietija srityje, kreipčiausi į seniai, jau nuo Lenino laikų, pripažintą tos rūšies ekspertą — Armand Hammer. kažkas yra pasakęs: "Ką darai — daryk gerai..."

Vilius Bražėnas

DETROIT

PARAPIJOS SUSIRINKIMAS

Šv. Antano parapijos susirinkimas įvyko vasario 12 d. parapijos kavinėje. Pradėjo parapijos tarybos pirmininkė Birutė Barauskienė ir pakvietė kun. Alfonsą Baboną sukalbėti maldą. Po maldos susirinkimui pravedi pakvietė Albertą Mišūną, o sekretoriauti Stasį Garliauską.

Stasys Garliauskas perskaitė įvykusio sausio 29 d. parapijos susirinkimo protokolą. Kun. Alfonsas Babonas papildė, kad šv. Petro parapijas veiks tol, kol kun. Butkus išeis į pensiją, o jam išėjus į pensiją tos parapijos žmonės bus priimti į šv. Antano parapiją. Šio susirinkimo svarbiausias tikslas buvo išrinkti naują parapijos tarybą. Į renkamą 7 asmenų tarybą buvo pasiūlyta 10 kandidatų. Balsuojant slapto balsavimu į tarybą buvo išrinkti šie asmenys: Robertas Boris gavęs 66 balsus, Algis Zaporackas — 65, Jonas Mikulionis — 62, Stasys Sližys — 59, Stasys Garliauskas — 54, Stefani-ja Kaunelienė — 48, Ona Selenienė — 47.

Kandidatais liko: dr. Algis Barauskas — 46, Sofija Sirutienė — 40, ir Juozas Kinčius — 23 balsus.

MIRĖ JONAS BALTRUŠAITIS

Sausio 12 d. Cotage ligo-ninėje Grose Pointe Farms, Mich. mirė Jonas Baltrušaitis sulaukę 63 m. amžiaus. Sausio 14 d. po atlaikytų šv. Antano parapijos bažnyčioje pamaldų, amžinam poilsiui buvo nulydėtas šv. Hedwig kapines, Dearborn Hts., Mich. Nu-

Kviečiame dalyvauti

AMERIKOS PABALTIEČIŲ LAISVĖS LYGOS AŠTUNTOJE METINĖJE ŽMOGAUS TEISIŲ KONFERENCIJOJE

ŠEŠTADIENĮ, KOVO MĖN. 11 D.

Holiday Inn Lakeside, 1111 Lakeside Ave.
Cleveland, Ohio

PROGRAMA

8:30 val. ryte — Dalyvių registracija.

9:00 val. — Konferencijos atidarymas.

9:30 val. — Dabartinė padėtis Pabaltijo valstybėse:
MARI-ANN RIKKEN
Amerikos Estų Tarybos vicepirm.,

VIKTORAS NAKAS

Lietuvių Informacijų Centro
Washingtono Biuro vedėjas,

OJARS KALNINS

Amerikos Latvių Sąjungos visuomeninių
ryšių direktorius,

WILLIAM J. H. HOUGH III
teisíninkas, autorius.

11:30 val. — Prekybos reikalai liečianti Pabaltijo valstybės ir Sovietų Sąjungą:

JONAS PABEDINSKAS
prekybos konsultantas,

GINTĖ PALUBINSKAITĖ

Jungtinio Amerikos Pabaltiečių Komiteto
visuomeninių ryšių direktorė,

JANIS STRAUTNIEKS
prekybos specialistas,

ROBERT HAND

JAV Kongreso Europos Saugumo ir Kooperavimo
Komisijos pareigūnas.

12:00 val. — 1:30 val. — Pietų pertrauka — Pabaltiečių jaunimo susirinkimas.

1:30 val. p. p. — Molotovo-Ribbentropo nepuolimo paktas

Dr. OLGERTS PAVLOVSKIS,
buves Pasaulinės Latvių Federacijos pirmininkas.

2:45 val. p. p. — Aplinkos ir ekologijos krizės Pabaltijo valstybėse

VALDAS ADAMKUS

JAV Aplinkos Apsaugos Agentūros Vidurinių Vakarų
rajo administratorius,

TOOMAS TUBALKAIN

Clevelando Pabaltiečių Komiteto vicepirm.,

Dr. JURIS DREIFELDS

Politinių mokslų profesorius Brock
Universitete, Kanadoje.

3:45 val. p. p. — Ateities veikla — nauji užsimojimai sekančiame dešimtmetyje

VALDIS PAVLOVSKIS

Amerikos Latvių Sąjungos pirmininkas,

Dr. JONAS GENYS

Maryland Universiteto profesorius,
Amerikos Lietuvių Tarybos atstovas Washingtonė,
Jungtinio Amerikos Pabaltiečių Komiteto vykd. pirm.,
JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos atstovas,

MARI-ANN RIKKEN

Amerikos Estų Tarybos vicepirmininkė,

MARIS MANTENIEKS

Amerikos Pabaltiečių Laisvės Lygos vykdomasis
vicepirm., Clevelando Pabaltiečių Komiteto pirmininkas.

MARGERS PINNIS

BATUNo pirmininkas.

6:30 val. vak. — kokteiliai.

8:00 val. vak. — Banketas Holiday Inn Lakeside salėj. Kalbą pasakys JAV Valstybės Departamento asistentė pasekretorė Žmogaus teisių ir humanitarinių reikalų biuiui, PAULA DOBRIANSKY.

Automobilių parkinimas veltui viešbučio garaže. Bilietų kainos: konferencija — \$20.00 asmeniui, studentams veltui; banketas — \$35.00 asmeniui, arba \$50.00 už konferenciją ir banketą. Dėl bilietų prašoma kreiptis į I. Bublienę 481-8854, J. Budrienę 486-3912, G. Gašką 486-0063, B. Pautienienę 383-8225, A. Mackuvienę 692-2031 ar kitus rengimo komisijos narius.

Konferenciją globoja Clevelando Pabaltiečių Komitetas

liūdime liko žmona Aldona, Antano bažnyčioje kun. Alketurios dukros su šeimo- fonsas Babonas mirties mės Amerikoje ir broliai ir nesio proga už velionio sesers su šeimomis ok. lą aukėjo šv. Mišias. Lietuvoje. Vasario 12 d. šv.

A. Grinius

Train for careers in
•AIRLINES
•CRUISE LINES
•TRAVEL AGENCIES
HOME STUDY/RES. TRAINING
•FINANCIAL AID AVAIL.
•JOB PLACEMENT ASSIST.
1-800-327-7728
A.C.T. TRAVEL SCHOOL
Nat'l Hdqtrs, 4669 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

• Balys Gajauskas, sovietų du kartu baustas ir kalintas Sibiro kalėjimuose atvyksta į Clevelandą ir šį šeštadienį kovo 11 d. kalbės Pabaltiečių žmogaus teisių konferencijos bankete.

Sekmadienį Balys Gajauskas dalyvaus 10 val. šv. Mišiose Dievo Motinos parapijos šventovėje ir po to parapijos salėje vykstančioje Clevelando Skautijos Kaziuko Mugėje. Artimesniam pabendravimui, yra ruošiamas svečio ir Clevelando visuomenės susitikimas 6 val. vakare DM parapijos svetainėje.

Balys Gajauskas, kuris yra skautas, drauge su kitais politiniais kalniais buvo išleistas iš kalėjimo 1988 m. lapkričio 7 dieną. Šių metų

kovo 1 d. jisai, su savo žmona ir dukrele, atvyko vizitui pas savo gimines, gyvenančius Kalifornijoje.

• Į pabaltiečių žmogaus teisių konferenciją Clevelande kovo 11-12 dienomis LB krašto valdyba savo atstovais ir stebėtojais siunčia — vicepirm. Liną Norušį, Visuomeninių reikalų tarybos pirm. Arvydą Barzduką ir sekr. Praną Joną.

• LSS Vyr. Skautininkė Stefa Gedgaudienė kovo 5 d. dalyvavo Chicagos skautijos Kaziuko mugėje.

Mugę atidarė Lietuvos gen. konsulas V. Kleiza, LSB Vyr. Skautininkas G. Deveikis ir LSS Vyr. Skautininkė S. Gedgaudienė.

SU PIRMAISIAIS PAVASARIO ŽIEDAIS
KVIEČIAME JUS VISUS!

KAZIUKO MUGĖ

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS SALĖJE
SEKMADIENĮ, KOVO 12 D.

Iškilmingas
Atidarymas 11:00 val.

Programa 1:30 val.
ir Loterijos Traukimas

Karšti pietūs — salotų stalas - Tortai
Lietuviški meno dirbiniai
Tautinės lėlės - Brangenybės
Žaidimai vaikams
Barankos

CLEVELANDO SKAUTIJA

Susirinkimo Dienos skaučių sueigoje Clevelande, buvusiai Neringos tn. tuntininkei s. Elenai Nainienei, apdovanotai Skautijos 70 metų jubiliejinės sukakties proga, Lelijos ordiną prisega Seserijos Vadijos narė v.s. Amanda Muliolienė. V. Bacevičiaus nuotr.

• Senatorius John Glenn praneša, kad Senato spec. komitetas vyr. amžiaus žmonėms išleido brošiūrą, kaip legaliai gauti takų sumažinimą ir paruošti fed. takų gražinimą. Ši brošiūra nemokamai siunčiama atsiuntusiems atvirlaiškį: Older Americans' Tax Guide, Senator John Glenn, United State Senate, Washingeton, D. C. 20510.

• Algimanto Kezio fotografijų paroda vyksta Aschermano galerijoje (1846 Coventry Rd., Cleveland Hts.) nuo kovo 3 iki balandžio 15 d. Paroda yra apie jo neseniai išleistą knygą "Cityscapes". Kovo 16 d., nuo 7 iki 9:30 val. vak. bus tos knygos sutiktuvės, dalyvaujant pačiam autoriui. Visi kviečiami atsilankyti.

• Lietuvių namų (Lithuanian Village Inc.) akcininkai savo metiniame susirinkime, kuris įvyko kovo 5, išrinko tris direktorius — ilgametį bendrovės pirminką Romualdą Bublį, Jadvygą Budrienę ir Vytautą Jokūbaitį. Iš bendrovės direktijos pasitraukė ilgametis pavyzdingas išdininkas Algis Matulionis ir nesutiko kandidatuoti sekančiai trijų metų kadencijai.

Metiniame susirinkime dalyvavo tik apie 60 akcininkų. Iš viso Lithuanian Village Inc. yra pardavusi 7973 akcijas, bet balsavime asmeniškai ir su įgaliojimais balsavo tik 3496 akcijos arba apytikriai 44%. Susirinkimui vadovavo bendrovės pirm. Romualdas Bublys. Visos apyskaitos ir Kontrolės komisijos aktai, kuriuos paskelbė pirm. Zenonas Dučmanas buvo susirinkimo priimti. Naujoji direkcija renkasi kovo 8 pasiskirstyti pareigomis.

• REIKALINGA pagelbininkė namuose, Beechwood apylinkėje: patikima, mylinti vaikus, turinti vairuotojos leidimą. Skambinti 751-6515 po 6 val. vakare.

MASTER MECHANIC, MASTER PATTERN MAKER

Hunter Job Shop in Central N.C. is actively seeking exp. people to fill the above positions. We are a very successful ductile & grey iron foundry w/excel. salary & benefits. Please send resume or call the Personnel Manager at the follow: FOUNDRY SERVICE CO. P.O. Box 748, Biscoe, N.C. 27209 919-428-2111

Vasario 16 minėjime Clevelande inž. Valdas Adamkus, pasakęs pagrindinę kalbą, su programos pravedėjom V. Lenkauskaite ir D. Orantaite. V. Bacevičiaus nuotr.

ATEINA PAVASARIS IR VASARA —

KELIONIŲ METAS. NAUJŲ

AUTOMOBILIŲ PIRKIMO METAS

HONDA

yra geriausias automobilis.

KREIPKITĖS Į

EDI MARTINĖNĄ,

Rick Case Honda

19991 Villaview Rd., Cleveland, Ohio 44119

(East 200th Street ir North Marginal)

Edis jums maloniai patarnaus.

Skambinkite tel. (216) 531-7835.

tėvynės
GARSAI

LITHUANIAN RADIO PROGRAM
4249 LAMBERT RD. / CLEVELAND, OHIO 44121

GIRDIMA SEKMADIENIAIS
8:00 — 9:30 RYTO

iš John Carroll universiteto radijo
stoties FM banga 88.7 — stereo.

Radijo studijos tel. 397-4438

Lietuviška muzika, žinios, Keliaujančio mikrofono reportažai, įvykiai Lietuvoje, istorinės ir literatūrinės vinjetės.

Programos vedėjas — Juozas Stempušis
4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121
Tel. (216) 382-9268

DIRVA

DIRVOS SKAITYTOJŲ ŽINIAI

Vilties draugijos valdyba, kuri leidžia savaitraštį Dirvą, apsvarsčiusi Dirvos ekonominę padėtį, brangstant pašto ir spaudos darbams, nebegalint padengti išlaidas iš gaunamų pajamų — prenumeratos ir aukų, nutarė nuo kovo 1 d. pakelti prenumeratą: metams 25 dol., pusei metų 15 dol.

Primename, kad JAV paštas reikalauja, jog prenumerata turi būti apmokėta pirmyn ir laikraštis negali būti siunčiamas skolon ilgiau kaip 6 mėn., po to turi būti nutrauktas siuntinėjimas, arba priešingu atveju mokama didesnė kaina už siuntinėjimą. Nesilaikan-

tiems šių taisyklių gali būti atimtos 2-ros klasės pašto teisės.

Neseniai pašto inspektoriai tikrino Dirvos atskaitomybės kartoteką, lygindami su adresografu, ieškodami neužsimokėjusių skaitytojų.

• Lietuvių fronto bičiulių prezidiumas praėjusį savaitgalį Chicagoje priėmė Ingridos Bublienė ir Juozo Ardžio pasiūlymą organizuoti jaunųjų lietuvių aktyvistų branduolį politinei akcijai. To branduolio pirmasis susitikimas bus balandžio 15 dieną Washington. Lietuvių Fronto Bičiulių prezidiumas šiam projektui taip pat paskyrė ir atitinkamas lėšas.

Paulius Klimas, laimėjęs 12-ą Eugenijaus Kriaučeliūno jaunimo premiją, kuri bus jam įteikta balandžio 2 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose Chicagoje.

Vilties Draugijos šimtiniškai

A. A.

DR. PRANUI SUTKUI

mirus, jo žmonai ADAI, dukterims ir sūnums bei visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

A. A.

DR. PRANUI SUTKUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą žmonai ADAI ir vaikams, ir kartu liūdime.

Aldona Vasiulienė,
Valentina ir Pranas Mažeikai

A. A.

BRONIUI KASAKAIČIUI

mirus, jo žmoną, bendrą klasę dr. BIRUTĘ ir visus artimuosius giliai užjaučiame.

Marytė Skipitytė ir Leonas
Garbačauskai

Wasaga Beach, Canada.

LIETUVOS FUTBOLININKAI CHICAGOJE

Chicagos "Lituanicos" futbolo klubo pakviesti, kovo 12 d. į Chicago atvažiuos Lietuvos jaunių (19 m. amžiaus) futbolo komanda, kuri Amerikoje (Dallas mieste) žais tarptautiniame futbolo turnyre "Dallas Cup", prasidedančiame kovo 19 d.

Tai bus pirmasis kartas, kada Amerikon iš Lietuvos atvyks didelė vien tik Lietuvos sportininkų grupė. Ši kartą viešės 18 jaunųjų futbolininkų su treneriu B. Zelkevičiumi ir komandos vadovu R. Vosyliu priekyje. Be to, bus žmonių iš Lietuvos sporto vadovybės (V. Nėnius ir kt.), teisėjas R. Juška, žurnalista R. Barysas — viso 24 žmonės.

"Lituanicos" vadovybė yra sudariusi svečių priėmimo komitetą, kuriame pagrindiniu asmeniu yra inž. Valdas Adamkus, kurio dėka šie futbolininkai gali atvykti į turnyrą, o taip pat ir į Chicago. Šis palaiko tiesioginį ryšį su Lietuva ir padėjo nugalėti ne vieną susidariusią kliūtį.

Svečiai atskrenda kovo kovo 12 d. vakare. Bus stengiamasi atvykusius apgyvendinti pas mūsų tautiečius. Yra numatytos dvejų rungtynės (kovo 14 ir 16 dienomis) prieš "Lituanicą" ir prieš priemiesčių jaunių rinktinę. Kovo 15 d. bus svečių priėmimas bei pagerbimas Jaunimo Centro kavinėje. Taip pat bus surengtas Chicagos lietuviškų įstaigų apžiūrėjimas ir kt. Svečiai Chicagoje žada išbūti iki kovo 17 d., kuomet autobusu pajudės į Dallas, Texas. Jeigu bus galimybė skristi lėktuvu, tai galės pavišėti dieną ilgiau.

Ed. Šulaitis

SURINKO 135,000 DOL.

LB Krašto valdybos vykdoma rinkliava padėti Lietuvai — jau surinko virš 135,000 dolerių. Lietuvos istorijos spausdinimui bei popieriaus nupirkimui jau išleido 50,000 dol. Už šiuos pinigus Lietuvoje bus atspausdinta 200,000 Lietuvos istorijos knygų.

Kitiems Lietuvai reikalingiems darbams atlikti sprendimus darysianti speciali komisija — paskirta Krašto valdybos. Jos nariais yra — pirm. dr. Antanas Razma, Linas Narušis — vicepirm., Birutė Jasaitienė, Bronius Juodelis ir dr. Petras Kisielius, jr.

Gautas didelis skaičius siūlymų bei prašymų.

• JAV Kultūros taryba šių metų dailės premiją paskyrė dail. Zitai Sodeikienei ir teatro premiją Los Angeles lietuvių dramos sambūriui.

Šių metų lietuvių mokslinės literatūros premija bus dviguba, nes ji bus paskirta už 1988 ir 1989 metus. Premijos komisija gavo mokslinės literatūros septynioliką veikalų.

Premijų šventė bus gegužės 20 d. Chicagoje.

• Dail. Vladas Vijeikis, mūsų bendradarbis, kurio h u m oristinius straipsnius dažnai spausdiname ir skaitytojų mielai laukiami, užprenumeravo Dirvą St. Radzevičiui, Salem, Mass. Sveikiname naują skaitytoją.

• A. Bliudakis, Chicagoje, siųsdamas už Dirvą čekį, rašo: "Iki šiol laikraštį nusipirkdavau maisto krautuvių, tačiau senstant bus man patogiau gauti laikraštį paštu". Sveikiname.

• Mons. Antanas Jonušas, Popiežiškosios šv. Kazimiero Kolegijos Romoje prokuroras - ekonomas, gimęs 1923. I. 15 d., Mažeikiuose, švęs savo 40 metų kunigystės sukaktį kovo 12 d., Romoje.

Mons. Antanas Jonušas eina pagrindinio prokuroro-ekonomo pareigas Kolegijoje nuo 1950 liepos 1 d. Jo pagerbimas įvyks šv. Kazimiero Kolegijoje sekmadienį, kovo 12 d. Mons. Jonušas yra labai daug kam pasitarnavęs, tad daug kas norės jį pasveikinti ir su juo pasidalinti ta neeiline kunigui sukaktimi.

Kolegijos adresas: Pontificio Collegio Lituaniano S. Casimiro, Via Casalmongorato, 20, tel. (06) 75.93.724-75.94.908, 00182 Roma, Italia.

• Juno Beach choras Daina, vadovaujamas muz. Ire nos Manomaitienės, kovo 18 d. 2 v. p. p. St. Paul of Cross parapijos salėje, N. Palm Beach, Fla. minės 5 metų sukaktį. Visi kviečiami atvykti pasiklausyti koncerto ir vėliau pasivaikšinti.

• Elena ir Adolfas Švažai, Downers Grove, Ill., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

• Aleksandras Daunys, Port Washington, N. Y., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

• Vladas Tervydis, Collinsville, Ill., užprenumeravo Dirvą savo antrai dukrai Rūtai, gyv. Santa Monica, Ca., pareiškusiai norą pasitobulinti lietuvių kalboje. Sveikiname.

• Pranas ir Galina Gobiai, Dearborn Hts., Mich., atnaujindami Dirvos prenumeratą, atsiuntė auką 20 dol. pastebėdami, kad prideda auką kaip už labai gerą laikraštį. Ačiū už auką ir komplimentą.

MEDIUM SIZE SUPPLIER TO THE AUTOMOTIVE INDUSTRY SEEKS THE FOLLOWING:

• PROCESS ENGINEER
FULL TIME & BENEFITS
Ability to process product from concept to finished part. Knowledge of large exposed auto panels a must.

CHECKER MOTORS CO. LP

2016 N. PITCHER ST.
KALAMAZOO, MICH. 49007
616-343-6121, EXT. 292

Equal Opportunity Employer (10-16)

Train to be a Professional

• SECRETARY
• EXECUTIVE SEC.
• WORD PROCESSOR

HOME STUDY / RES. TRAINING

• FINANCIAL AID AVAIL.

• JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

THE HART SCHOOL
a Div. of A.C.T. Corp.
Natl. Hdqtrs, 4699 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL